EL FIGAROT

DEL 6 DE MARÇ

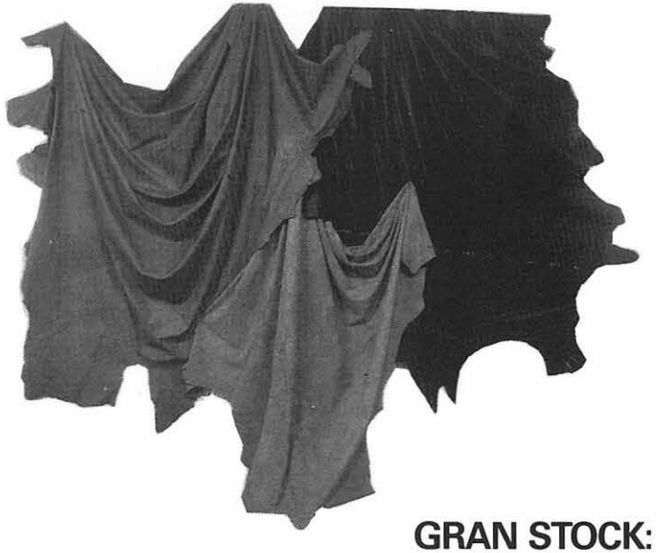
Gran Campanya

AL 14 D'ABRIL

TAPISSERIA EN PELL

SOFÀS A PARTIR DE
82.800 ptes.
TAPISSATS AMB PELL

Bellesa
Confortabilitat
Duració
Distinció
Disseny
Elegància

GRAN STOCK:

SILLONS
SOFÀS
RACONERES

Tapissats amb
AUTÈNTICA PELL

Qualitat a preus
de super promoció

Quer MOBLES

VILAFRANCA:
Av. Barcelona, 76
Tel. 892 05 33 - Fax 892 19 44

BUTLLETÍ DELS CASTELLERS DE VILAFRANCA Segona època. n.os 11 i 12 - Març del 1990

Edita: Colla Castellers de Vilafranca
Estatge Social: General Prim, 11 - Vilafranca - Aptat. correus 313
Consell de Redacció: Toni Miralles, Joan Roig, Biel Senabre.
Col.laboren en aquest número: Josep M.ª Llop, Carles Casanellas, Eloi Miralles, Antoni Massanell, Jordi Mir, Lluís Galofré, Josep Galofré, Pere Ferrando i la Comissió de Cultura.
Els articles no signats són responsabilitat de la redacció.
Col.laboradors fotogràfics: J.M.ª Petrus, Josep A. Esteve, Fotos Rovira i la revista «Som».
Fotos de la portada: Josep Durich i Eva López («El Vallenc»).
Fotocomposició, fotolits, muntatge i impressió: Gràfiques Kerpe
Dip. L.B. 29.663/86

La dècada del folre i les manilles?

Editorial

Quan els historiadors del fet casteller estudiïn la dècada que tot just acabem de deixar enrera, és molt probable que la bategin amb el nom de la dècada dels castells de nou amb folre. No endebades, des d'aquella Santa Úrsula del 1981, quan gairebé els vuitanta no havien sinó començat a caminar, els castells de nou pisos amb folre han centrat l'activitat de les grans colles. Primerament la Vella de Valls, després la Joves de la capital de l'Alt Camp i posteriorment la nostra colla i els Minyons de Terrassa, tots plegats hem maldat per aconseguir, d'antuvi, i per consolidar, en el pas següent, tant el tres com el quatre de nou folrats. Així, un cop acabada la temporada que tancava el període dels vuitanta, ens trobem amb quatre colles que, en qualsevol de les grans diades, són capaces de bastir aquestes impressionants construccions.

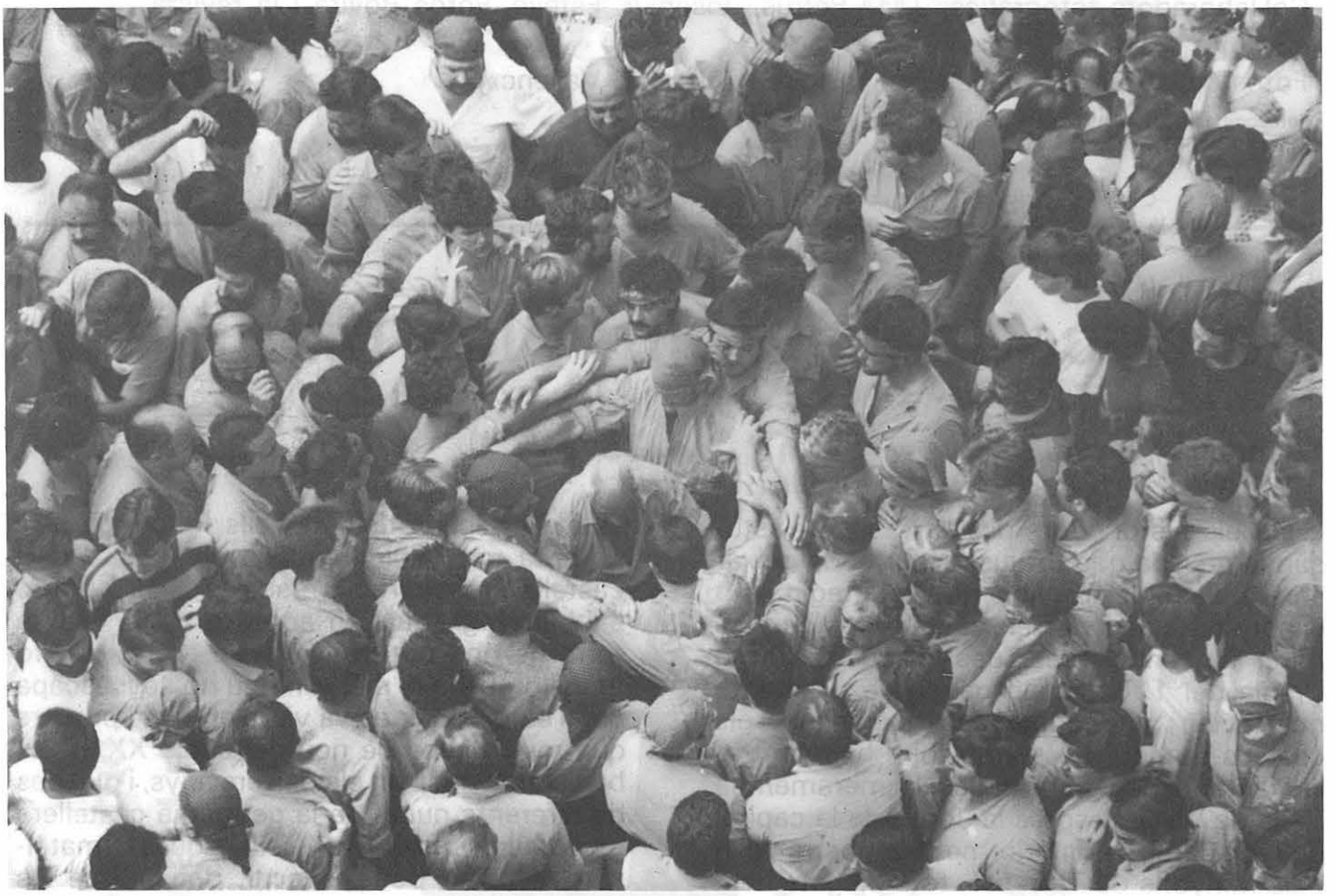
Però en les coses vives el final d'un procés marca l'inici d'un altre de nou i els castells, que a fe que són una cosa ben viva, no defugen aquesta regla universal. Situats en aquest camp de preveure el futur, però, les afirmacions esdevenen més complicades i qualsevol predicció exigeix unes elevades dosis de risc.

Tot amb tot, nosaltres gosem d'aventurarnos a apuntar-ne una: si la dels vuitanta ha estat la dècada dels castells folrats, la dels noranta pot venir marcada per la fita dels castells amb folre... i manilles. I gairebé no caldria afegir que, en aquesta nova fase, la torre de nou pot convertir-se en un trumfo immillorable a la mà. A ningú no se li escapa que l'euforia que es va viure amb els primers quatres i tresos de nou del segle XX, havia baixat una mica en els darrers anys, i que des de diferents punts de la geografia castellera es demanava algun revulsiu. Aquesta mateixa necessitat pot provocar, doncs, que les grans colles facin mans i mànigues per bastir un castell amb folre i manilles i que, en endavant, les grans diades girin al voltant, per exemple, de la torre de nou, o qui sap si del mític pilar de vuit.

Sigui com sigui, és evident que, si s'hi veuen bones possibilitats, les colles punteres no perdran l'ocasió d'apuntar-se aquestes construccions, i això portarà, de retruc, nou interès a tota l'afició.

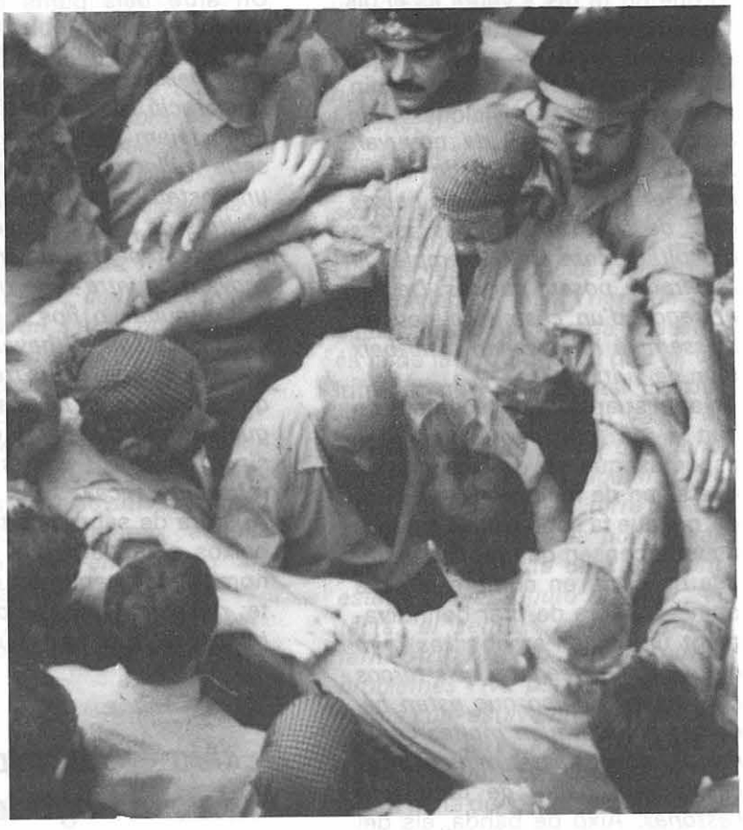
Tot plegat pot fer, en definitiva, que ens trobem a l'inici d'un nou període i tothom sap que aquesta nova era va començar, de fet, una mica avançada: es va obrir una diada de Tots Sants del 1989, quan els Castellers de Vilafranca van tirar a la plaça de la Vila, per primer cop a la història, la torre de nou amb folre i manilles.

Els fonaments dels castells

Portada pels fàcils camins de les aparences més indulgents, molta gent s'afigura que un baix casteller ha de ser una persona no gaire alta, més aviat grassoneta encara que robusta, que demostra una gran fortalesa i una obligada capacitat de resistència. D'altra manera, és molt difícil d'imaginar com es pot aguantar tant de pes durant tanta estona.

«Per anar de baix, sobretot, s'ha de tenir molta mentalització»

La solidesa dels baixos, i del peu en general, és decisiva per enlairar un castell. És per aquest motiu que, a l'hora de referir-s'hi, es pugui dir que aquests elements constitueixen els autèntics fonaments dels castells.

Portada pels fàcils camins de les aparences més indulgents, molta gent s'afigura que un baix castaller ha de ser una persona no gaire alta, més aviat grassoneta encara que robusta, que demostra una gran fortalesa i una obligada capacitat de resistència.

Mentalització

D'altra manera, és molt difícil d'imaginar com es pot aguantar tant de pes durant tanta estona. Per això, sorprèn una mica que els baixos mateixos, en lloc de destacar aquesta necessària i evident solidesa física, anteposin entre les seves qualitats la facultat de saber mentalitzar-se: *«sobretot, s'ha de tenir molta mentalització del que es fa; indiscutiblement, això és el principal, perquè si no és impossible aguantar-ho, allò»*. Aquesta preparació mental és important en molts aspectes que esdevenen bàsics per a un baix, *«per exemple, és fonamental per saber controlar-te bé la respiració, perquè amb el pes que dus al damunt et costa molt més de respirar normalment i, per tant, has d'aprendre a fer-ho adequadament; a part que també t'has de saber col.locar bé...»*.

Una altra de les aptituds que es demanen a un baix és compartida, de fet, per gairebé tots els llocs que conformen el 'rovell de l'ou' del peu d'un castell, *«s'han de tenir ganes de sofrir; el del baix és un dels llocs on es pateix més»; «hi ha vegades que tot just hi ha els terços enlaire i ja no pots més, però com que no et pots doblegar ni moure, aguantes fins a carregar i descarregar»;* i tot plegat en el més absolut anonimat, *«i això crema bastant la gent»*.

Aquestes dificultats porten als baixos a apuntar una lògica i merescuda reivindicació de la seva feina, *«el de baix, és un lloc molt poc considerat; la gent creu que hi pot anar qualsevol, i això no és pas veritat, més que pel pes, per la mentalització que dèiem abans»*.

Per completar les característiques fonamentals d'aquesta posició dins del castell, és evident que les facultats físiques també tenen molta cosa a dir: *«és bo que el baix no sigui gaire alt i tingui caixa, perquè les primeres mans puguin arribar bé als segons, encara que això és bastant relatiu, i sobretot ho és en els castells de nou»*.

Castells de vuit i de nou

Aquesta diferència apuntada entre els castells de vuit i els de nou ens permet de parlar de les peculiaritats que té cada castell per al baix segons la seva alçada o amplada. *«En primer lloc, és convenient que un baix comenci fent castells de set, sobretot si no n'ha fet mai en altres pisos, perquè d'aquesta manera s'hi va acostumant. És molt probable que la primera vegada que n'aguanti un de set, fins i tot es pensi que no serveix per a aquest lloc perquè hi ha patit molt, però segur que després les coses canviaran»*. Pel que fa al pas dels castells de vuit als de nou, *«per al baix hi ha algunes diferències, més que res varia el pes i el fet que en els de nou es queda molt més tapat»*. Una altra de les coses que canvien són les gralles: *«en els castells de vuit pots anar sentint les gralles i això t'ajuda molt, sobretot si estàs patint, perquè pots anar calculant quant de temps falta per acabar; en canvi, en els de nou no les sents i és molt difícil de seguir el castell; quedes desorientat»*. I encara se'n pot afegir una altra: *«en els castells amb folre hi ha els peus de les*

crosses; si les coses no van bé, pots arribar a acabar el castell amb tres o quatre peus al damunt».

El que no té res a veure és el pis de segons en un castell de nou i el de baixos en un de vuit, tot i que hi hagi castellers que combinin aquestes dues posicions. *«Els segons d'un castell de nou van menys lligats i han de saber dominar el castell, però els baixos dels de vuit tenen unes altres dificultats com, per exemple, la respiració, posem per cas. De fet, el segon d'un castell de nou no s'assembla ni al segon ni al baix d'un de vuit».*

En aquest apartat dels castells de vuit i de nou, sorgeixen dos aspectes que els baixos creuen que s'han de millorar. D'una banda, pel que fa sobretot als castells de vuit, pensen que moltes vegades no es té en compte la seva opinió a l'hora de tirar definitivament un castell amunt, *«es mira com estan els segons i els terços i, si aquests diuen que estan bé, es tira amunt, quan moltes vegades el baix pot estar mal col.locat i, per tant, haurà de patir tota l'estona».* Això de banda, els del pis de sota de tot no són gens partidaris de desmuntar gaires cops els peus dels castells de nou: *«aquest és un dels grans problemes dels baixos i, en general, de tot el peu. Quan es repeteix massa, tota la gent de sota queda masegada; potser és bo per als terços i els quarts, però no ho és gens per a nosaltres».* L'experiència en aquest aspecte porta els baixos a indicar que *«quan un castell s'ha hagut de muntar i desmuntar molt, com el quatre de nou del Sant Fèlix de l'any passat, es puja amb nervis i, si va malament, ho notes de seguida», «des de baix es nota quan un castell no puja bé; notes els cops de peu, el folre comença a ballar, les rebrincades i les batzegades t'arriben fins allà... quan es comença així, el castell puja gairebé mort».*

Pel que fa a l'amplada dels castells, per al pis de sota el pitjor és el quatre, *«perquè s'agafa més obert i, per dalt, es pot defensar més i per tant reps més rebrincades si va malament».* En canvi, el tres *«queda més tancat i s'agafa una posició molt millor».* I si es tracta de la torre, *«la cosa pot anar molt bé o molt malament perquè és un castell que fàcilment et pot venir a sobre o, en canvi, se'n pot anar al damunt de l'altra rengla, i aleshores ni la notes».*

Els assatjos dels baixos

Un altre dels punts que tenen relació amb la problemàtica dels baixos fa referència als assatjos. *«Els baixos no necessitem una preparació molt especial, però sí que creiem que moltes vegades seria millor que, abans d'assajar un castell gros, participéssim en d'altres de més baixos», «això és important perquè sovint fas una prova de quatre o de tres de vuit fins a quints o fins a dosos, per exemple, sense haver fet res abans i, és clar, estàs fred. O sigui, que aniria molt bé d'anar-se foguejant una mica amb castells de sis o de cinc... això s'hauria de mirar una mica».*

A l'hora de saber la situació dels baixos a la colla, pel que fa al nombre, la unanimitat és absoluta: *«no estem gens bé perquè n'hi ha pocs».* I si se'n busquen les causes, s'apunta que *«aquesta és una feina molt sacrificada i hi ha gent a qui no li agrada patir i, per tant, no s'hi vol ficar».* Aquesta manca de baixos produeix, de retruc, que els que hi ha es vegin obligats a treballar de valent en les grans diades, *«i no tan sols perquè hagis d'aguantar tres castells grossos, sinó perquè moltes vegades també has hagut de parar els diferents intents de castells que no s'han carregat, o bé els que s'han hagut de muntar i desmuntar; i això cansa molt».*

Carn i ungla

Si hi ha uns castellers que han de ser carn i ungla amb els baixos, aquests són les crosses. *«Nosaltres hem d'estar molt compenetrats amb les crosses, fins al punt que uns i altres som la part bàsica dels equips que conformen el peu; l'agulla, el del darrera, les primeres mans... tots són importants,*

«No és bo repetir massa vegades la construcció del peu d'un castell»

«A la colla, no estem gens bé de baixos perquè n'hi ha pocs»

Al primer castell que va fer de baix, que era de set, el Martí va patir tant que es va pensar que no servia per a aquest lloc.

El Jordi de Vilanova recorda haver fet un quatre de vuit sense un crossa perquè aquest no va poder entrar i es va haver de quedar fora del rotllo.

però de qui ens refiem més nosaltres és de les crosses». Per aquest motiu, el baix es cuidarà prou de triar-se-les, d'entendre-s'hi perfectament i de no deixar-se-les prendre per res del món. *«Nosaltres patim plegats allà sota, però si coneixes bé les crosses i elles et coneixen a tu, les coses canvien molt ja que tothom ja sap què ha de fer sense que ningú no digui res».* Tant és així que quan un baix ha de fer un castell amb unes crosses que no són les habituals assegura que és diferent, *«ja no ho fas amb el mateix esperit, és una altra cosa».*

La cosa arriba a un punt en què els baixos assenyalen que no és convenient ni tan sols d'assajar castells grossos si no és amb les seves crosses 'titulars': *«si no es pot provar un castell important perquè no hi ha les crosses habituals, prefereixo que no es provi abans que posin gent que no saps com et respondran».*

Els baixos i els segons

Deixant els components que formen l'equip de banda, el baix també té un especial contacte amb el segon. *«Aquesta relació amb el que dus a sobre es fa sempre a través de l'agulla, que és qui li passa les indicacions que dónes».* A causa d'aquesta relació, els baixos coneixen bé la manera de posar-se de cada segon, *«és curiós constatar com hi pot haver un segon que li faci mal a un baix, com si portés agulles als peus, i, en canvi, aquell mateix segon vagi com una seda amb un altre baix; potser és per la forma de l'espatlla del de sota, però això es dóna sovint».* Lògicament, el baix prefereix aquell segon que *«no entra com si trepitgés raïms, perquè això et masega i ja et deixa rebregat d'entrada; preferim que entri finet, com si fos un terç, que sàpiga col.locar bé els peus, ben arrapats al coll, que no treballi només amb una cama, perquè llavors pateixes molt, i que no es mogui. Si tens un bon segon a sobre, ni el notes»... «ah!, i per sort ara la higiene ha millorat molt, que si no.. ».* Per tot plegat, normalment *«quan va de castells grossos, sempre mires a veure qui portes de segon».*

Una de les referències obligades que havíen de fer a l'hora de fer balanç de la temporada passada és la de la torre de nou que es va intentar per Tots Sants. Els del pis de sota de tot van veure el castell *«molt bé. Va ser una bona experiència i es va agafar molt bé». «En general, la torre de nou és un castell que a baix es pot agafar molt bé, i aquesta concretament estava molt segura a sota; el tacte, el senties molt bo, molt ferm. Ara, hi va haver uns altres problemes i va petar, però de la forma com estava fins i tot pensava que la carregaríem».* De cara a l'any que ve, l'opinió general és que s'hi ha de tornar: *«l'estructura dels pisos de sota, tot i que va costar una mica d'agafar als assatjos, va ser molt positiva a la plaça. Per tant, aquest any hem de començar a assajar-la a principis de temporada, i hem d'aprofitar que anem per davant de les altres colles punteres».*

Els efectes psicològics

I per acabar amb més referències obligades, surt a la conversa el suport moral i la utilitat psicològica de la feina del Garça abans de començar cada castell: *«de vegades t'has col.locat malament i et posa bé, però la majoria de cops valorem sobretot la força psicològica d'aquesta mena de ritual de cada castell».* I encara hi ha temps perquè els baixos ens confessin un dels seus secrets: *«de fet, entre els baixos de la colla s'ha creat una gran amistat, i això és perquè moltes vegades ens reunim i comentem els castells i els problemes que hi ha hagut... i, a part de tot això, hem d'assegurar que no aguantaríem tot el que aguantem a la plaça si abans no ens 'políssim' un bon esmorzar a base de costelles i pa amb tomàquet, que també hi fa molt».*

Salut, i que duri.

Biel

«Crosses i baixos som la part bàsica dels equips que conformen el peu i, per tant, hem d'estar molt compenetrats»

«La torre de nou estava molt segura a sota; el tacte, el senties molt bo, molt ferm»

En un quatre de nou en què feia de baix, el Vicenç Yuste 'el Basco' duia un crossa que plorava i cridava que no podia més, mentre pujava el castell. Amb això que ell, no sabent qui dels dos estava pitjor, li fa: -jo tampoc puc més, però m'aguanto!- El crossa no va tenir altre remei que callar.

Al quatre de vuit de Montserrat, el Requena es va quedar sense cap crossa i, com que feia poc que anava de baix, per més que va cridar ningú no el va sentir. Després va saber que el millor és començar a 'ballar' per veure si el segon se n'adona abans de tirar amunt el castell.

En la mort de Ramon Sala, cap de colla vilafranquí

El dia 16 de febrer passat moria a Granollers, on l'havien ingressat setmanes abans en un centre hospitalari, en Ramon Sala i Miralles, vilafranquí de soca-rel malgrat que havia nascut al Coll de la Barraca de Font-rubí i persona molt vinculada des de molts anys al món casteller, en especial pel que fa a la nostra colla, a la qual s'incorporà ja en les primeres sortides que seguiren a la del debut, a Sant Cugat Sesgarrigues, a mitjan setembre de l'any 1948.

Casteller, intendent i cap de colla

L'amic Sala va pujar a segons en els primers castells de set -el quatre i el tres- dels Castellers de Vilafranca, que aleshores lluïen la camisa rosada com a distintiu, el 31 d'agost del 1949. També hi pujaven els seus dos fills, Ramon i Josep. En aquests primers temps de la colla fou com una mena de cap d'intendència. Quan hi havia sortida que ho requerís, es cuidava de preparar la «teca», que consistia, gairebé invariablement, en una barra de pa d'una lliura, oberta per la meitat i farcida amb un tall de vedella i un tall de lluç. També es procurava unes bones garrafes de vi de la terra i, des de dalt del camió, ajudat pel fidelíssim «Sendo» Ventura i per l'inoblidable Piñol del «Trigo», conegut també per «Xato de cal Xarranxa»-, repartia la ració corresponent a cada casteller. A començaments del 1952 esdevingué el cap de colla en substitució del fundador i primer cap, Oriol Rossell. Li va tocar viure llavors uns moments extremadament delicats, a causa de tota la problemàtica que ja s'arrossegava de temps amb els Nens del Vendrell, els quals, a força de «peles», disposaven sempre que volien del «pom de dalt» i d'altres «punts» de la nostra colla.

Ramon Sala va ser el cap de colla dels Castellers de Vilafranca de l'any 1953 al 1955

«La guerra dels enxanetes»

El mateix Ramon Sala qualificava aquest afer com «la guerra dels enxanetes» i deixà escrit el seu testimoni sobre aquelles batusses en una carta adreçada a Pere Català i Roca, la qual fou recollida a «Món Casteller» (Vol. II, pàgs. 1032-33). Em sembla adient de reproduir-la també aquí:

«Pertocant el començament de la colla vilafranquina, és sabut que em tocà viure uns esdeveniments certament poc agradables, ja que la meva persona es trobava al bell mig del remolí que engendraven els corrents passionals que en aquells moments es vivien dintre certes colles. L'actitud meva, i de la gran majoria de la colla, era ni més ni menys voler defensar -amb les urpes si s'esqueia i feia falta-la integritat de la mateixa. Si en tot aquest enutjós procés anomenat "la guerra dels enxanetes" s'haguessin respectat, tal com esperàvem, les regles del joc, prèviament establertes, amb seguretat, res no hauria passat. ...No teníem pas el més lleu propòsit de ser uns reventacolles, tot al contrari. A veure si, per voler afavorir a certa colla a fi que pogués muntar millors castells, anàvem a consentir l'ensorrada de la nostra colla! La Festa Major d'aqueix any 1955 fou, doncs, ben conflictiva. Per començar, els Administradors de la festa foren persones lligades del tot a la part oposada a les nostres necessitats d'integritat i sostenimment com a nucli. Mancà el diàleg... Ens foren sostrets, amb les manyes habituals i les complicitats de cert elitisme local, els 4 o 5 castellers (del "pom de dalt") que eren els punts conflictius d'un temps ençà. Per a "Sant Fèlix" foren contractades tres colles: el Vendrell, la "Nova" de Valls i la de Vilafranca. Nosaltres, portats per la dinàmica que la densitat de l'ambient generava, quedàrem (ajudats per algun punt de la "Colla Vella" de Valls) com a contrincants de les dues colles foranes. Volguérem donar un do de pit, intentant un "4 de 8". La sort fou escassa; l'ambient ens ofegava. Fou ací, entre castell i castell, on es desenvolupà la minibatalla. A la tarda, a l'hora del cafè -al Cafè del Nen- es reproduí la gresca, amb cadires enlaire, cops i empentes. No passà res greu, sortosament.

La desmoralització per aquest fets fou profunda. El dia 31 havíem d'actuar nosaltres sols. Teníem de complir el contracte; encara bo que no marcava els castells a aixecar. La feina fou meva per a mobilitzar una part de la colla. Els mateixos Administradors, veient la cosa tan magre, requeriren el sr. Parrilla -cap de la policia municipal- que es personés als domicilis d'alguns castellers, a fi que es presentessin a la plaça, a la colla. Sortírem del pas i del compromís, aixecant, amb pena, castells "de sis" i pilars "de quatre". Aqueixa és la petita història de la Festa Major del 55.

Tota aquesta problemàtica, que de temps arrossegàvem i que tingué l'esclat final aqueixa diada, ens abocava a una sensació d'abandó i a una desfeta total.

Així les coses, a mitjan novembre, a l'amic Rossell li fou demanada, pels estaments idonis, l'actuació de la colla, al gran acte benèfic que tenia lloc anualment al camp de les Corts. Si mal no recordo, fou pel 8 de desembre. En Rossell, comprenent que l'ocasió podia resultar oportuna per al rellançament de la colla, m'assabentà del cas i acordàrem que jo tractaria d'engrescar novament la gent. La feina fou meva, tanmateix! Finalment, dos o tres punts que em mancaven foren proporcionats per l'amic "Pep de la Llet", de la

"Colla Vella" de Valls. Férem un "4 de 7" i un "pilar de 5"; quedàrem bé, i la Colla, pràcticament, en peu, altra volta.
Aquesta sortida posà cloenda a la meva gestió com a cap, perquè, als pocs dies, com ja tenia previst, i per circumstàncies de la vida, vaig domiciliar-me a Barcelona, deixant -això sí, amb molt de sentiment- la Colla i Vilafranca.
Moltes vegades m'he preguntat perquè, a la meva marxa, no sorgí ningú decidit a tirar endavant la reorganització. Calgué que transcorregués tot un any en blanc per a que la forta afecció vilafranquina (diguem-ne: la base) empenyés, fent somoure algun estament vilatà... Vilafranca no podia deixar morir la seva Colla.
Les bones relacions amb els amics vilafranquins, sempre les he sostingut molt bones i quan, en la nova fase de la colla, ens fou demanada l'ajuda, per a les primeres sortides, molt contents hi anàrem: els meus fills, a pujar; jo, a fer mans».

«Ens segaven l'herba»

Com ja he dit, Ramon Sala va ocupar el càrrec de cap de colla a partir del 1952, pocs mesos després, doncs, que els Nens del Vendrell, amb l'ajut vilafranquí de sobres conegut, descarreguessin el primer tres de vuit d'aquest segle. Els motius de la seva designació els comentava així el seu antecessor, l'Oriol Rossell, al setmanari «El 3 de vuit» (Núm. 117. 13 de juliol, 1984):

«Una vegada aconseguit el Tres de vuit, somni daurat llavors d'en Julivert, a primers del 1952 vàrem tenir una reunió en "petit comitè" els qui aleshores portàvem les rendes de la colla de Vilafranca: Joan Sol, Vicenç Cusiné, Ramon Sala i jo mateix; i vàrem convenir d'anar al Vendrell a parlamentar amb el "Jan" per dir-li que amb la col.laboració nostra al cobejat castell i a d'altres anteriors, nosaltres crèiem que ja havíem "pagat" amb escreix els incials ajuts rebuts dels vendrellencs i que, a resultes d'això, fóra convenient d'anar "cadascú per ell" des d'aquell precís moment; amb l'amistat i consideració de sempre, per descomptat, però sense haver d'estar pendents de passades dependències. Fins i tot jo vaig renunciar al càrrec de cap de colla en favor d'en Ramon Sala perquè la coneixença d'aquest amb els vendrellencs era ben diferent de la meva i, d'aquesta manera, ens semblava a tots que no estaríem tan condicionats els uns als altres. De molts és sabut que en aquella època el "Jan" i jo, per motius estrictament castellers, ens sentíem molt "obligats" mútuament i fruit de la nostra amistat personal les colles respectives s'havien vist abocades a la mútua col.laboració de què fins ara he parlat.
Al Vendrell hi anàrem, doncs, el Sol, el Sala i jo, i al Julivert, a qui acompanyava un dels seus homes de màxima confiança, en Pau Figueras (conegut també per Pau "Ganso" o Pau "Gros"), li va semblar correcte el nostre plantejament, almenys així ho va manifestar. Quina no va ésser, però, la nostra sorpresa en veure que a la primera sortida que seguí dels "Nens" -crec que va ser a Terrassa- un dels nostres col.laboradors més significats cometia la fellonia de traslladar de bell nou la nostra canalleta al Vendrell. I no va ésser una vegada, no, sinó totes les que va convenir. Amb el beneplàcit dels "mandamassos" del Vendrell, un dels nostres capdavanters (de qui no en cal dir el nom per respecte, perquè ja no és entre nosaltres i, a més, perquè encara és ben present a la consciència de molts) "ens segava l'herba arran" com molt bé va dir-li en Ramon Sala en una assemblea de la nostra colla».

Honestedat i bona fe per damunt de tot

Pel que es veu, el segon cap de colla de la nostra història no tenia pèls a la llengua a l'hora de denunciar les irregularitats castelleres d'aquell que calia suposar que hauria d'haver estat un eficaç i lleial col.laborador, en Vicenç Cusiné, qui, a l'hora de la veritat, va fer causa comuna amb els "Nens" en contra dels interessos vilafranquins i, per tant, ens "segava l'herba" tant com podia. Lluny d'això, Ramon Sala era un entusiasta de la novella colla que li havia tocat de dirigir; home honest a carta cabal, tot un cavaller i amb un esperit de

Els primers castells importants de la colla van comptar amb la participació de Ramon Sala. Aquest és el cas del primer tres de set, aixecat el dia de Sant Ramon del 1949

I no cal dir que també va intervenir en el primer quatre de set, fet del mateix dia que el tres a la plaça de la Vila de la capital de l'Alt Penedès

sacrifici i una dedicació certament encomiables. Explica en Rossell que a les primeres sortides, quan no hi havia altre camió disponible, ell oferia el seu, el que feia servir per a dur a terme la seva activitat professional com a recader, i que, quan això succeïa, resultava que la major part de les vegades el camió era ple de mercaderies de cara al viatge a Barcelona del dilluns següent; aleshores s'havia de tornar a descarregar i una vegada retornats de la sortida castellera, carregar-lo de nou, amb l'agreujant que en aquesta tasca no volia ésser ajudat, puix que només ell i els seus fills havien de col.locar els paquets, convenientment ordenats, segons l'itinerari a seguir en la ruta barcelonina. Aquesta extremada bona fe va caracteritzar sempre la seva trajectòria vital.

Un bon «director d'orquestra»

Sota el seu guiatge i malgrat les dificultats exposades, la colla va avançar. S'aconseguí el quatre de set amb l'agulla al mig -carregat a Vilafranca, el 31 d'agost del 1953 i descarregat a Vilanova, el 5 d'agost del 1954- i es va intentar en diverses ocasions la torre de set que, per molt poc -aquí cal esmentar especialment un intent malauradament frustrat al concurs de Tarragona del 1954- no va arribar a plec de bé.

A finals del 1955 va plegar el negoci vilafranquí i va fixar nova residència al nostre Cap i Casal, on regentà una taverna amb el nom evocador de «Bodega Guillermina», ubicada al carrer barceloní dels Enamorats. Si se'n feren, de tertúlies castelleres en aquell local! El pare Sala no va perdre mai la seva afició i quan per iniciativa d'un altre vilafranquí, també ja traspassat, Josep Durich i Montserrat, es va crear una colla castellera a la capital, el 1958, a ell li fou ofert el càrrec de cap de colla, el qual acceptà de bon grat. Anys després, el 1969, quan es reprengué la tasca castellera a la Ciutat Comtal, amb l'actual Colla de Castellers de Barcelona, ell també en fou capdavanter, alliçonant els nouvinguts i donant sempre el seu consell assenyat. Encara el veig, com si fos ara, dirigint uns castells que vam plantar, l'any 1970, a la barriada de Singuerlin de Santa Coloma de Gramenet on anàrem quatre vilafranquins -en Jaume Casanova (e.p.d.), en Josep Galofré, en Josep Anton Ventura i jo- a donar-los un cop de mà. També tinc ben present el record de quan, el 1973, la junta de la nostra colla el convidà al dinar del dia de la colla, a Can Maristany de Sant Pere Sacarrera (Mediona), atès que aquell any es commemorava el XXV.è aniversari de la fundació dels Castellers de Vilafranca. Ens va dirigir unes emotives paraules que van posar de relleu, una vegada més, la seva estima per les nostres coses. Aquests últims anys es trobava una mica més distanciat de la vila perquè s'havia traslladat a viure a Sant Celoni en companyia de la seva esposa. Tot i això, em consta que no va oblidar ni defugir mai la seva vinculació amb el fet casteller.

Ens ha deixat el nostre segon cap de colla. Amb ell se n'ha anat un bocí entranyable de la nostra història castellera. Cal aprendre d'ell aquelles virtuts que el consagraren, per damunt de tot, com un home honrat i fidel a les seves arrels i conviccions.

A l'acte del seu funeral, a Granollers, dos dies després de la seva mort, els companys castellers barcelonins li dedicaren un pilar de cinc de comiat. Hi assistí una representació de la nostra colla, integrada per l'Oriol Rossell, el Joan Bolet i el Jaume Raventós, que li féu ofrena d'una corona de flors amb la cinta de dol que duia aquesta inscripció: «A qui fou el nostre cap de colla». Reposi en pau el casteller i amic.

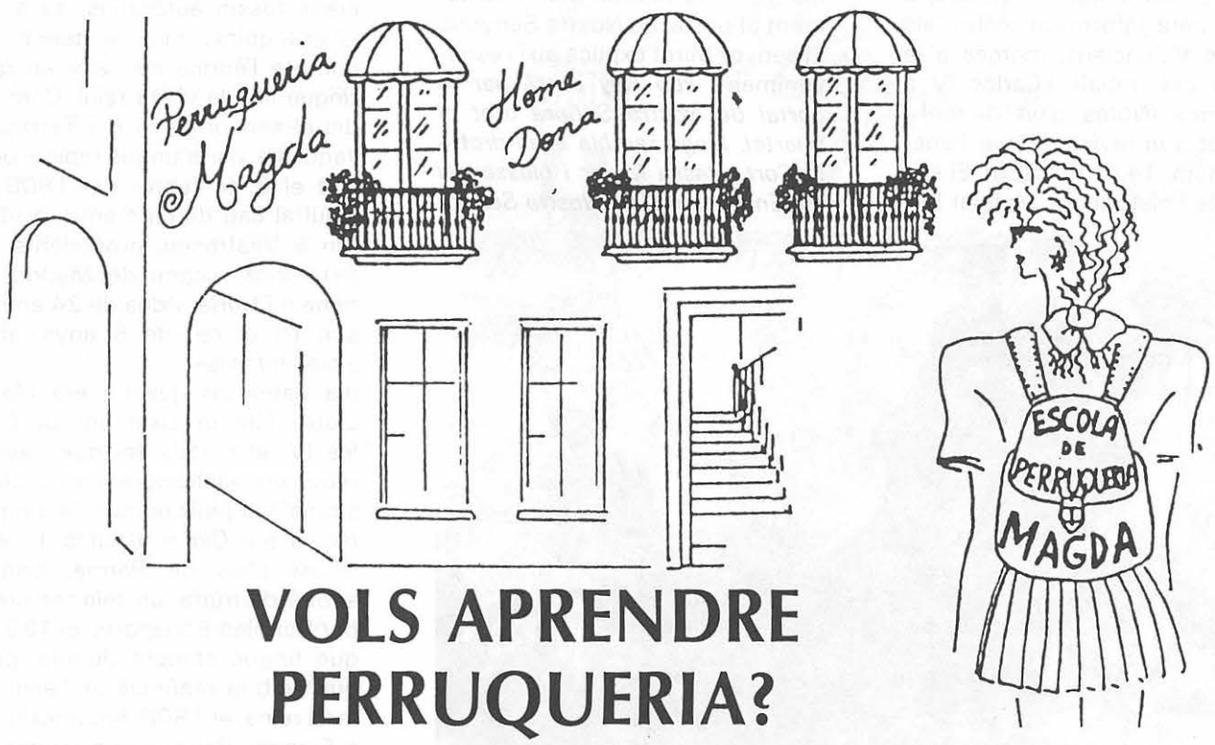
Eloi Miralles

Amb uns altres dos caps de colla, Josep Nolla, de Valls al mig, i Josep Batet, de Gavà a l'esquerra (foto Món Casteller, volum II, p 676)

També fem envetats per a balls populars (diables, bastoners...)

VOLS APRENDRE PERRUQUERIA?

Perruqueria MAGDA

Consellers, 3 • Vilafranca del Penedès

Per a més informació: tel. 892 33 54

Més notícies sobre el nostre Ball de Valencians

En l'edició de «El Figarot», núms. 8 i 9, corresponent al mes d'abril de l'any passat, l'erudit vilafranquí i bon amic Antoni Sabaté Mill, ens delectava amb un article -magnífic, com tots els seus- que duia aquest titular: «Notícia del nostre desaparegut Ball de Valencians», referència que calia situar entre els anys 1782 i 1786, és a dir, durant el regnat a Espanya de Carles III, i que representa la informació més reculada -pel que fa a Vilafranca, naturalment- que fins ara ens ha arribat a l'entorn d'aquest ball tan arrelat en altre temps a les nostres contrades.

I diem la més reculada perquè, tot i que en el moment en què fou publicada era l'única que coneixíem, ara, sortosament, ja en disposem d'altres que avalen la bonesa d'aquella més primerenca.

En efecte, al poc temps de fer-se públic el report que ens oferí el senyor Sabaté Mill, vàrem tenir accés a una segona i, encara, a una tercera informació sobre els nostres Valencians, mercès a la lectura del treball: «Carles IV a Vilafranca (Notes d'un dietari)», publicat a la revista «Gran Penedès» (núm. 14, abril 1989). El seu autor és l'historiador Manuel Bofarull i Terrades, i, en llegir-lo, ens assabentàrem de l'existència d'un dietari escrit pel doctor en drets Salvador Miret i Colí, un vilafranquí que va viure a cavall dels segles XVIII i XIX i que fou regidor perpetu de l'Ajuntament de la vila. Aquest llibre de notes es conserva a l'Institut Municipal d'Història de Barcelona, conegut per «ca l'Ardiaca», i en aquest establiment el vàrem poder consultar detingudament.

«En dit portal de Nostra Señora hi havia un Ball de Valencians...»

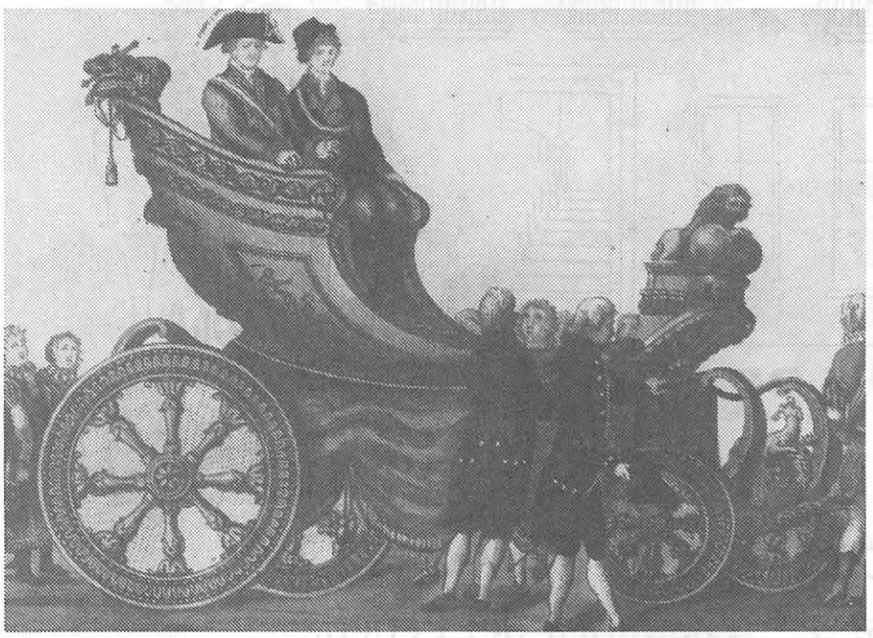
La narració més extensa que conté aquest dietari gira a l'entorn de la visita que féu a Vilafranca el rei d'Espanya Carles IV, acompanyat de la seva família, els dies 10 i 11 de novembre de l'any 1802. La comitiva reial, que havia sortit de Barcelona el dia 8 i que va pujar l'endemà a Montserrat, va arribar a la nostra vila a dos quarts de quatre de la tarda del dia 10 i fou rebuda per l'Ajuntament al portal de Nostra Senyora. El senyor Miret explica així l'esdeveniment: *«Lo Rey entrá per lo portal de Nostra Señora dret al quartel, luego rambla avall dret à la Cort, plassa Major i plassa del oli. En dit portal de Nostra Señora hi havia un ball de valencians, altre de pastorets ÿ altre de muxiganga per acompañarlo devant del cotxe, pero com anaba à la porta no pogueren ballar, pero junt ab la musica ÿ també lo Drach anaren a ballar ÿ sonar devant de palacio....»*

Aquest palau era la casa del marquès de Llupià, és a dir, l'actual Col.legi de Sant Ramon de Penyafort. Continua el relat apuntant que *«sobre lo cementiri devant de palacio hi havia un castell de foch q^e donava a frente al palacio. Se dispará a dos quarts de nou y aná moltíssim bé ÿ entretant los balls ÿ Drach feyan son deber devant de palacio ÿ à un quart de deu se acabá tota la funció...»*

«Un Ball de Muxiganga ÿ altre de Valencians...»

Estem convençuts que no hi ha d'haver cap mena de dubte per part nostra que aquests Valencians fossin autòctons, és a dir vilafranquins, més si tenim en compte l'època de l'any en què tingué lloc la visita reial. Com bé diu el senyor Bofarull i Terrades, «aquesta visita tingué repicó, perquè el 3 de febrer del 1808, o sigui al cap de cinc anys, arribaren a Vilafranca, procedents de Barcelona i camí de Madrid, la reina d'Etrúria, vídua de 24 anys, i son fill el rei, de 8 anys, amb altres infants».

(La dama en qüestió era Maria Lluïsa, filla, precisament, de Carles IV, el mateix rei que havien rebut els vilafranquins cinc anys abans; i el petit rei que l'acompanyava era Carles II Lluís, fill del difunt Lluís de Parma, primer sobirà d'Etrúria, un reialme creat per Napoleó Bonaparte, el 1801, i que tingué efímera durada, puix que amb la renúncia de l'esmentada reina, el 1808, fou anexionat a França). Pel que ens interessa, retenim un altre fragment de la narració del senyor Salvador Miret: *«Luego q^e la Reyna fou en palacio junt ab la demes comitiva acudiren allí en la plassa devant*

Reproducció del carro triomfal en què el rei Carles IV va entrar a la ciutat comtal l'any 1802, en la visita a què es fa referència en aquest article (Gran Penedès, n.º 14, abril 1989. p.3)

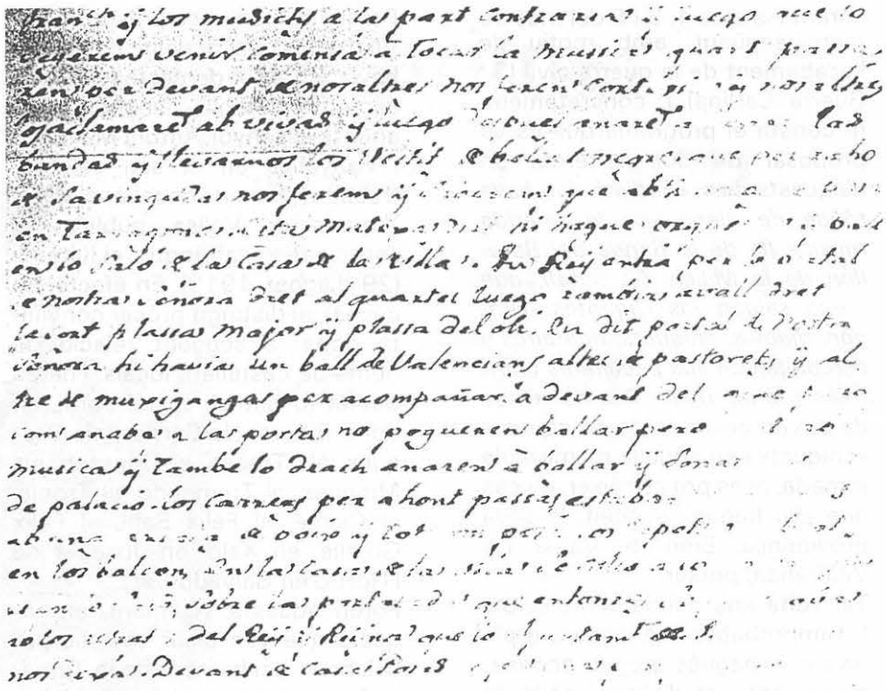
de palacio lo Drach, un ball de muxiganga ÿ altre de valencians ÿ à 2 quarts de set se tirá un castell de foch qe estaba collocat devant de casa Tarrada ÿ la capella de musica també soná sempre fins qe vingue ordre de plegar en un tablado qe se collocá al cantó de casa Perlas».

Eren de Vilafranca

Fem vàlid igualment el raonament exposat anteriorment, en el sentit que sembla del tot probable que aquest darrer grup de Valencians no presentés sensibles diferències en relació al que havia ballat uns anys abans i que, per tant, fos també vilafranquí. De sempre ens havia estranyat que, havent estat documentada l'existència d'un ball de Valencians a Santa Margarida i els Monjos -el qual, segons que explica mossèn Gaietà Vilaplana en el seu llibre «Notes històriques de la parròquia i vila d'Arbós» (l'Arboç, 1927), ja va actuar a la «vila del bon vi i les puntes de coixí» pel gener del 1770- no hagués aparegut mai cap notícia, testimoniada en papers escrits, sobre els Valencians de la nostra vila, abans de la que fou comentada per l'amic Sabaté Mill, provinent de l'informe de Manuel Llorca Agulló, «Alcalde Mayor» de Vilafranca (1782-86), que es guarda al «Archivo General de Simancas», d'on fou desempolsada per l'historiador vilafranquí Josep Colomé i Ferrer. Ara, amb aquestes dues noves dades, manllevades del dietari de Salvador Miret, creiem que resta provat suficientment que el ball de Valencians era tan propi de Vilafranca com podia ser-ho de tantes i tantes viles del Camp tarragoní i del Penedès i, encara, d'altres comarques de la Catalunya Nova.

«Chiquets» de fa més de cent anys

Sense desviar-nos del tema, però fora ja del context estricte del ball de Valencians, cal que ens aturem en una altra notícia que hem conegut recentment de la mà del compare vilafranquí Antoni Massanell i Esclassans, infatigable escorcollador de tots els arxius vilatans. Al «Llibre de Sessions de l'Ajuntament de Vilafranca», en les anotacions corresponents a la sessió del 29 de febrer del 1876 es fa esment d'unes festes que van tenir lloc a la nostra vila,

Fragment del manuscrit de Salvador Miret on apareix referenciat el ball de Valencians.

L'estudiant Antoni Marco, seminarista de Tarragona, va il.lustrar la coberta interior del llibre «Logicae Rudimenta» amb uns dibuixos que, sembla ser, daten del 1786. Estem convençuts que aquestes figures representen un ball de Valencians de les contrades tarragonines (Món casteller, Volum I. p. 75).

durant els dies 4, 5 i 6 del mes de març següent, amb motiu de l'acabament de la guerra civil (3.ª Guerra Carlina) i, concretament, hi consta el programa que es va proposar de dur a terme un d'aquests dies: *«El dia 5 que haya toque de diana por la referida música (la de la Banda del Batallón de la Milícia Nacional), que luego salgan los Gigantes, Dragón, diablos, chiquets, figataires y cercolets con sus peculiares chirimías y tamboriles»*. Res no se sap de si van arribar a sortir aquests «chiquets» en aquella memorable jornada, ni es pot conèixer, en cas que així hagués succeït, la seva provinença. Eren de Valls? De Vilafranca, potser?

Tal volta ens hauria semblat del tot improbable que, encara a ple hivern, s'hagués pogut aconseguir el concurs d'alguna colla de Valls, si no fos per aquesta notícia que aporta Pere Català i Roca a «Món Castteller» (Vol. I, pàg. 134): *«Llegim a "Memorias de un librero catalán, 1867-1935" (Barcelona, 1935), p. 12, pel montblanquí Antoni Palau i Ducet, que a Barcelona, en celebració de la pau, els dies 4, 5 i 6 de març del 1876 foren festius i que, entre les diverses manifestacions d'alegria, es produïren "por las calles los Xiquets de Valls y la Copla de Figueres"...»*.

Contribució vilafranquina

Fem notar la coincidència de les dates de celebració de la festa a Barcelona, amb les de Vilafranca. Contràriament, no s'ha trobat cap informació sobre una eventual presència castellera en festes semblants que haguessin tingut Valls o Tarragona com a escenari. Si és cert, doncs, segons com sembla, que els Xiquets anaren a Barcelona en aquelles dates, qui ens pot privar de pensar que, bé a l'anada o bé de retorn, potser fessin parada i fonda per actuar a casa nostra? D'altra banda, si considerem que, tal volta, no es van moure de Valls (més si tenim en compte que les forces d'ambdues colles deurien quedar, en part, delmades a causa de la contesa), o bé que només van anar a Barcelona, també podrem pensar que, si a Vilafranca hi va haver, certament, castells, aquell dia 5 de març del 1876, potser els deurien fer els aficionats castellers locals, amb l'ajut improvisat d'alguns brivalls de la vila.

Perquè cal tenir ben present que a Vilafranca, en aquella època, hi havia un estol de castellers francament notable, segons que apunta el senyor Antoni Martorell i Panyelles en el seu celebrat treball «Plenitud i decadència dels Xiquets de Valls», publicat al setmanari vilafranquí «Lluitem» (29 d'agost, 1910). En efecte, en aquest, el distingit pròcer convilatà dóna la següent relació de noms de castellers locals: l'hereu Batllet (o Batlle), el noi Jordi, en Jordi Ribera, els Cartiés, els Basques, els Trabes, els Tiessos, els Mingues, el Tremendo, el Tronja, el Caime, el Fèlix Rabí, el Fèlix Guatlle, en Xaló, en Josepet de l'Hort d'en Salvador, etc...

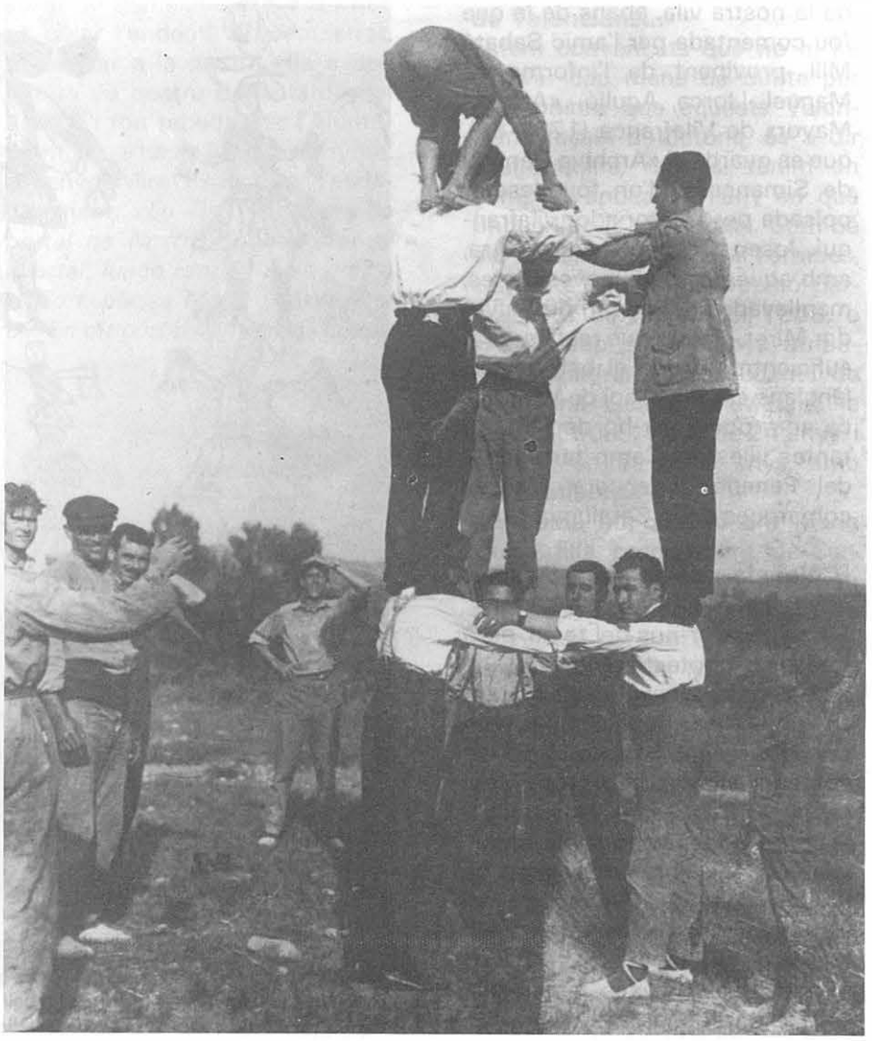
Foren aquests, realment, els xiquets que van alçar castells per celebrar l'acabament de la Tercera Carlinada? Van ser els de Valls? O, potser, uns i altres conjuntament? Hi hagué o no hi hagué castells en aquella diada? Vet aquí, amics, com els enigmes castellers no s'acaben mai de resoldre del tot...

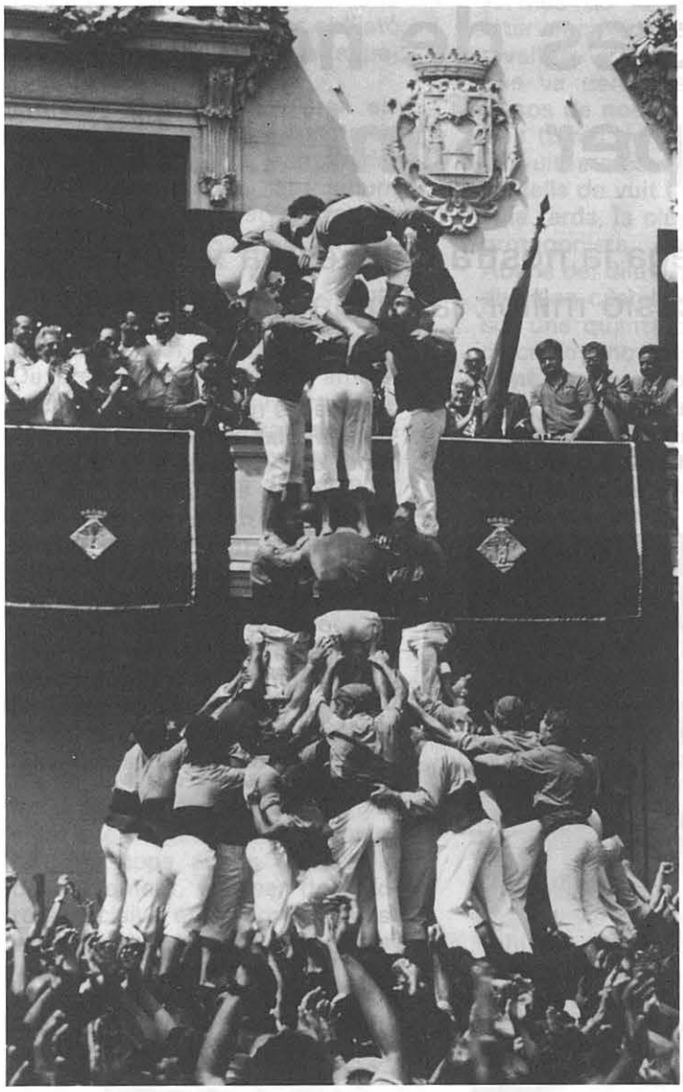
«Rabassó»

L'hereu Batlle, un dels vilafranquins que feia castells després de la Tercera Carlinada

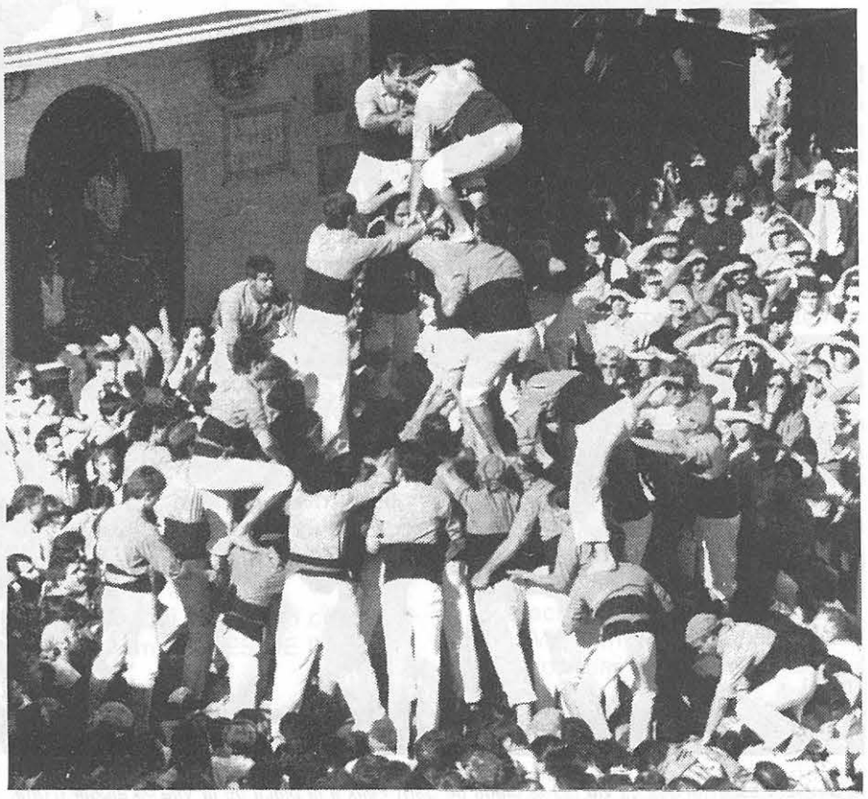
De segur que aquests no són els Valencians de la nostra història, però, si més no, intenten de fer una **torreta.** (Foto: arxiu Lluís Mas)

El primer tres de nou descarregat, per Sant Fèlix

La torre de nou, per als noranta

El primer tres de nou descarregat, per Sant Fèlix

El primer tres de nou que descarrega la nostra colla es va fer esperar, però no podia haver triat una ocasió millor: la Diada de Sant Fèlix

La vigília. La sortida de la vigília serveix per escalfar motors de cara a l'endemà. Per tant, vam començar l'actuació amb el cinc de set, vam continuar amb el carro gros i amb el dos de set, i vam acabar amb el pilar de cinc de comiat. A la tarda, a la processó, vam aixecar diversos pilars de quatre, castells de cinc nets, el tres de sis net, etc., etc...

Sant Fèlix. Aquest és el gran repte dels Castellers de Vilafranca. Durant els últims anys, ha significat la diada més gran de la temporada; qui més qui menys sap que és el dia en què hem de donar-ho tot per revalidar la nostra condició de colla puntera, condició a què hem arribat gràcies a l'esforç de tots els castellers i de l'afició vilafranquina en general. Sobretot en els últims anys, del 85 en què vam desca-

L'ambient especial que es viu per la diada de Sant Fèlix a la plaça de la Vila va ajudar d'una manera decisiva a l'hora de descarregar per primera vegada el tres de nou amb folre.

Feia més d'un segle que la façana de Ca la Vila no veia carregar i descarregar aquesta barroca construcció: el nou de set.

rregar el cinc de vuit ençà, cada vegada hem anat posant el llistó més amunt i ens hem anat superant de mica en mica.
Enguany el gran repte eren els castells de nou i, amb l'ajuda de l'afició vilafranquina, vam poder arribar molt amunt, tant amunt que vam descarregar el tres de nou amb folre. El dia 30 d'agost, doncs, tornarà a passar a la història per haver descarregat per primera vegada en la nostra trajectòria aquest castell.
Després d'entrar a la plaça amb el pilar de quatre, vam enlairar el de cinc que va servir de salutació. La primera ronda no podia anar millor ja que hi vam descarregar aquest primer tres de nou -plors, abraçades, petons... i eufòria-. Aquesta mateixa força que ens havia donat l'arrencada ens va permetre de tirar, a la segona ronda, el quatre de nou, però la sort no ens va acompanyar i, entrant dosos, el castell va fer llenya. A la tanda de repetició vam descarregar un perfecte quatre de vuit. (La llarga estona que havia passat d'una ronda a l'altra i el fet que l'haguéssim de desmuntar dos cops abans de tirar-lo definitivament, van ser dos factors decisius en la sort d'aquest castell). Per tancar aquesta actuació vam descarregar la primera torre de vuit de la temporada. El pilar de cinc va servir per posar el punt final a la diada de Sant Fèlix del 89.

A més de la nostra excel.lent intervenció, cal destacar el gran nivell general de l'exhibició, cosa que va permetre de veure tres tresos de nou, un quatre de nou, tres torres de vuit i tres quatres de vuit, a més d'altres intents de castells de vuit i de nou.
A la tarda, la pluja va ser la gran protagonista de la processó. Abans del diluvi, però, havíem fet diversos castells com un dos de sis, uns quants pilars de quatre, cincs de cinc nets, etc...
Sant Ramon. Tot i que, lògicament, no va ser una actuació tan important com la del dia anterior, també va ser una d'aquelles 'que fan afició'. D'entrada vam descarregar un castell històric perquè feia més de cent anys que no es veia a la plaça més castellera: el nou de set. A la segona ronda vam completar un altre quatre de vuit, el tercer de la Festa Major i, finalment, vam tancar els castells a la plaça de la FM'89 amb el cinc de set i el pilar de cinc portat al balcó.
Tot i que era curta, la processó de la tarda es va convertir en una autèntica marató. Abans havíem anat a l'Hospital on vam enlairar un pilar de quatre i un cinc de cinc net, i al Casal d'Avis i a l'Asil, on vam fer el cinc de cinc net i el pilar de quatre a cada lloc. A la llarguíssima processió vam aixecar pilars de quatre, tres de sis net, i el pilar de cinc davant la casa de l'administrador...

27 d'agost, l'Arboç. El diumenge abans de la Festa Major ens vam desplaçar a la veïna població de l'Arboç on vam dur a terme una gran exhibició, d'aquelles que s'anomenen 'de caixa'. Després d'entrar a la plaça amb el pilar de quatre i de fer el pilar de cinc de salutació, vam arrancar amb el tres de vuit, que va ser descarregat sense cap mena de problemes. Vam continuar amb el carro gros, també perfecte, i finalment es va descarregar la torre de set i el típic pilar de cinc de comiat.

En un ambient gairebé tropical, els grallers, bufa que bufaràs, acaben de suar la cansalada i de guanyar-se merescudament la glòria celestial.

8 de setembre, Sant Sadurní d'Anoia. A causa dels quatre gats que vam anar a Sant Sadurní i de la poca gent que es va acostar a fer mans, l'actuació no va ser tan bona com en anys anteriors. Tot i amb això, hi vam poder fer un quatre de set amb l'agulla, un dos de set i un cinc de set, a més del pilar de cinc final. Tots contents i cap a casa.
10 de setembre, Tàrrega. Pràcticament va ser una sortida d'entrenament i aquí sí que vam quedar «quatre i el cabo». Com a castells més destacats hem de referir-nos al tres de set, al dos de sis i al pilar de cinc.
30 de setembre, Canet de Mar i Sant Cebrià de Vilalta. Dues actuacions en un dia a les costes del Maresme. Al matí, a Canet, vam plantar el quatre de set, el tres de set, el dos de sis i el pilar de cinc. A la tarda li va tocar el torn a Sant Cebrià, on també vam fer el dos de sis, el quatre de set, i el pilar de cinc i el de quatre.

Ja fa gairebé mig any que el bon amic Antoni Massanell -sens dubte, el poeta més prolífic de la castellística de tostemps- em va dedicar uns versos, que ell mateix va qualificar «de part lentíssim i amb una rima falsa». Jo me'ls vaig guardar, amb la promesa, però, de publicar-los a «El Figarot», una vegada haguéssim descarregat el TRES DE NOU. Haig de denunciar que, malgrat els bons desigs que tots dos compartíem, em va mirar amb una punta d'incredulitat, la mateixa que traspuava en el sentir de molts vilafranquins ja a les envistes de la Festa Major. Sortosament, els fats ens van ser propicis i ara, un cop assolida la gesta, donem compliment, amb goig, a la paraula donada.

E.M.

Escala castellera

El TRES DE SIS quan hom comença.
El TRES DE SET quan se'n sap més.
El TRES DE VUIT! I qui no pensa
que s'ha assolit ja l'Everest?

Avui, però, ens hem de convèncer
que no és així, que un aire nou
alena arreu, que allò del «PROU!»
no té sentit i bregar és vèncer.
Si no, mireu la recompensa
d'haver lluitat: el TRES DE NOU!

Davant d'això, qui és que no creu
que fins veurem el TRES DE DEU?

Antoni Massanell

23 de setembre de 1987
26 d'abril de 1989

1 d'octubre, Salou. Una altra sortida vora el mar, però aquest cop a la costa Daurada. A Salou, s'hi va celebrar el Mil.lenari de Catalunya i s'hi van aplegar totes les colles del Principat. Enmig de mil i un castells, la nostra actuació va ser prou reeixida perquè hi vam descarregar el quatre i el tres de vuit, a més del pilar de cinc. Després dels castells vam poder 'assaborir' un 'sensacional' dinar, amb més de quatre mil comensals,i per si tot això no fos prou, ens vam poder banyar i xalar de valent al parc aquàtic de Salou.

6 d'octubre, inauguració de Ràdio Vilafranca. En la reinauguració del nou local de Ràdio Vilafranca, vam enlairar un pilar de cinc.

15 d'octubre, Montserrat. Tal com manen els cànons referents a l'antiga devoció que es professa envers la patrona de Catalunya, qui s'encarrega habitualment d'aquesta crònica (cal indicar que aquesta referència a l'actuació de Romeria, l'hem haguda d'escriure els de la redacció de «El Figarot» davant de la rotunda negativa del Josep M.ª Llop a referir-se a una actuació en què va ser el protagonista), qui normalment ens fa cinc cèntims dels castells que anem aixecant aquí i allà, doncs, no va dubtar, així que va posar el peu als sants llocs montserratins, d'anar a adorar la Mare de Déu. Com el vailet que volia ser escolanet als contes que havíem sentit mil cops de petits, el Llop va postrar-se davant la imatge de la Moreneta i del fons del cor li va brollar el neguit que l'havia dut fins allí: «Oh, Verge de Montserrat! Si us plau, escolteu les meves oracions; que avui venim a fer el carro gros, i em sembla que vaig a segons!» I amb la satisfacció d'aquell que té la consciència tranquil.la el Llop, faixa sota el braç, va sortir a la plaça com si fos un torero després d'estar «en capilla».

I no voldreu, doncs, que amb aquests prolegòmens la cosa anés malament. El Llop va aguantar com un senyor el seu primer quatre de vuit a segons i, en baixar, enmig de les felicitacions i les abraçades, unes furtives llàgrimes se li escolaven galtes avall, mentre la Verge Bruna somreia des del seu encimbellat tron. Encara que no sempre es pot tenir l'ajuda celestial tant a l'abast, bé aniria que els qui han de pujar als castells grossos prenguessin bona nota de la «moraleja» d'aquesta història. Però, a més a més d'aquest castell, també hi vam descarregar la torre de set, el cinc de set i el pilar de cinc junt amb dos de quatre.

Una perfecta construcció del Castell de vuit va commemorar el Mil.lenari de Catalunya.

22 d'octubre, Vilafranca del Conflent. En una sortida en què es va fer més necessària que mai la col.laboració indefallible de les dones castelleres a l'hora de fer pinya, vam completar la torre de sis, el cinc de sis net, el tres de set i dos pilars de quatre, al matí, i aquests mateixos castells més un quatre de sis amb l'agulla net, a la tarda.

«Oh, Verge de Montserrat!,
si us plau, escolteu les meves oracions;
que avui venim a fer el carro gros,
i em sembla que vaig a segons!»...

...i la Moreneta féu el seu favor.

La torre de nou, per als noranta

1 de novembre, Diada de la Colla. La conclusió més clara i més important que podem treure de la destacada exhibició del dia de Tots Sants, és que la mítica torre de nou amb folre i manilles no és cap somni i que la tenim a l'abast. Aquest any s'haurà de polir i de treballar més que bé i, segons com vagin les coses, podem convertir la diada de Sant Fèlix en una exhibició «fora de categoria». Només de pensar-ho, ja se'm posa la pell de gallina.

En el dia que es complia precisament el segon aniversari del primer quatre de nou, doncs, vam tirar aquesta construcció, que no s'ha vist mai des que existeixen els castells. Per aquest únic fet ja valia la pena de ser a la plaça de la Vila i, per això, aquesta era plena de gom a gom, com si fos Sant Fèlix. El castell es va plantar bé, i tota la complicada estructura de sota va quedar prou sòlida. Amb els dosos posats i amb l'aixecador i l'anxaneta a sisens, però, es va ensorrar.

Si la dècada dels vuitanta ha estat la dels castells de nou amb folre, la dels noranta pot convertir-se en la dels castells amb folre i manilles, i aquesta 'nova era' es va inaugurar el dia u de novembre a la plaça més castellera. A la segona ronda vam tirar el cinc de vuit, però se'ns va posar travesser i no el vam poder coronar. Tot i que és una construcció que als assatjos es demostra que tenim perfectament, a la plaça la cosa es complica i, en aquesta ocasió, quan l'anxaneta començava a travessar, va fer llenya. A causa d'aquest fet, a la tercera ronda es va decidir d'anar pel tres de vuit, castell que es va descarregar sense problemes, i el pilar de cinc de comiat

5 de novembre, rebuda de l'expedició al Makalú. El tres de set, amb el Xavi Bages a terços, va servir per rebre l'expedició penedesenca al Makalú.
12 de novembre, Altafulla. Un pilar de cinc 'seminet' a causa dels pocs castellers vilafranquins que hi havia, va commemorar la inauguració del monument al pilar de vuit que s'ha erigit a Altafulla.

26 de novembre, festa de la colla. El castell més destacat de la segona part de la festa de la colla va ser el cinc de set. I ho va ser perquè el vam construir com els d'abans, és a dir, amb dos poms ben diferenciats amb l'obligació per part de l'anxaneta de baixar fins al pis de dosos per passar d'un pom a l'altre. Això de banda, també vam descarregar el tres de set aixecat per sota i el quatre de set. El mal temps que feia a la plaça de Jaume I, les ganes de fer-se la tradicional foto de tota la colla i el rau-rau de l'estòmac davant del suculent dinar que ens esperava, va provocar que ho deixéssim aquí.

Dos, tres i quatre de vuit a Terrassa

19 de novembre, Terrassa. L'última gran exhibició de la temporada va permetre de decarregar, després de molt de temps de no fer-ho en un mateix dia, la torre, el tres i el quatre de vuit. Concretament, cal indicar que no ho féiem des de la sortida de Montserrat de fa dos anys. Es va començar amb el tres, es va continuar amb una perfecta torre de vuit amb folre, i es va tancar amb el quatre i amb el pilar de cinc.
En aquesta sortida de Terrassa, més d'un casteller va poder demostrar que, a més de fer castells, també té qualitats per poder muntar i desmuntar vehicles.

La torre de vuit amb folre va tancar brillantment l'última gran diada de castells.

14 de gener, Festes de Sant Ramon. La primera actuació dels anys noranta va permetre de descarregar també la primera torre de set d'aquesta dècada. Vejam si aquest bon auguri fa que aquesta dels noranta sigui la dècada de les torres, de set, de vuit... i de nou. Com que el sol de gener no és sol casteller, l'ambient a la plaça era una mica fred, tot i que les bèsties de tota mena que havien petat tot el matí van llençar foc pertot arreu. Per tant, l'actuació va ser de castells de set: tres de set, l'esmentada torre de set, quatre de set amb l'agulla, cinc de set i un pilar de cinc van completar aquesta primera exhibició de l'última dècada del segle.

17 de gener, Vic. Actuació a les rodalies de Vic, a la inauguració del nou supermercat de l'Esclat. Bonica sortida de dissabte a la tarda, amb una gran assistència de la colla. Tarda assolellada en què, després d'una visita al supermercat (on els xics van disfrutar amb els caramels i els pastissets, que a dojo n'hi havia per a tothom), vàrem fer el tres de set, el quatre de set, el cinc de sis, el dos de sis, i un ventall de quatre pilars de quatre per finalitzar l'actuació.
De retorn a la nostra vila ens esperava un berenar a la nostra seu social que ens vam cruspir en un obrir i tancar d'ulls.

Els primers castells dels 90

La primera sortida de l'any 90 va permetre de descarregar la primera torre de la dècada

Una de les primeres sortides de l'any ens va dur a Vic i ens va permetre de fer castells de set per no perdre la forma.

TRANSPORT AIXÍ DE SENZILL

Senzillament això

Perquè ja comencem a tenir experiència amb el transport i les Mudances.

Perquè ja són uns quants anys al seu costat, i fent-l'hi en seguirem molts més.

Perquè vostè s'ho mereix nosaltres confiem en vostè.

Confiï amb Detectrans.

Gràcies

Detectrans TRANSPORT

Amàlia Soler, 20 - Tel. 890 48 27 - Fax 890 43 22 - 08720 Vilafranca del Penedès

D EXPRES TOTPORTS MUDANCES

Celebrant el centenari d'un tres de nou a Vilafranca

La diada de Sant Fèlix a Vilafranca va permetre de poder contemplar la més gran exhibició de castells de nou de tot aquest segle: dos tresos de nou descarregats, un altre de carregat i un quatre de nou carregat, a més de la mitja dotzena d'intents d'ambdues construccions. I tot això a càrrec de quatre colles -quatre!- diferents que tenen anotats a la seva història particular algun d'aquests preuadíssims castells.

Quina diada! El món casteller, per força, ha d'estar d'enhorabona davant d'esdeveniments d'aquest tipus.

Amb la consecució d'aquests castells per cadascuna de les quatre colles: Joves i Vella dels Xiquets de Valls, Minyons de Terrassa i els Castellers de Vilafranca, potser és el moment de fer una petita reflexió sobre el moment actual dels castells.

Hi ha qui parlava fins i tot d'una davallada de les colles vallenques com l'inici d'una recessió en el món dels castells. Hi ha hagut, això sí, algunes transformacions i s'han aturat alguns aspectes del món casteller, com era el nombre de colles existents, la quantitat d'actuacions i la quantitat de castells de vuit; però tot això -que fins i tot en alguns aspectes ha tingut una certa recessió- no ha afectat en el més mínim perquè puguem gaudir d'extraordinàries diades, com ara la de Sant Fèlix d'aquest 1989. Està demostrat que no ens cal «avorrir» un quatre de vuit -en un any se'n feien més de 20, una sola colla- per veure un quatre de nou. El bagatge que porten les colles abans d'arribar a les diades principals és inferior al que duien fa dos o tres anys, però els resultats obtinguts el dia de compromís resulten els mateixos. Per això cal esperar veure encara noves fites: no hem tocat sostre encara, i malaurat el dia que diguem que ja som a dalt de tot, com els muntanyencs que, un cop han fet el cim, amb tristesa inicien la davallada.

Els Castellers de Vilafranca bé es pot dir que segueixen aquesta

«Els Castellers de Vilafranca varen celebrar el centenari d'aquest tres de nou -fet pels vallencs- amb un altre tres de nou descarregat, ara de color verd».

línia des del primer dia que varen sortir al carrer, aquell 14 de setembre del 1948, tot descarregant el tres de sis, i anant-hi posant pisos a aquest castell -i a tots els altres, és clar- fins arribar -de moment- a descarregar el mític tres de nou amb folre. Tan sols per aquest motiu, us cal felicitar i recordar-vos que, tot i que esteu a dalt de tot, l'ascensió no s'ha acabat.

Al títol d'aquest article féiem referència a la celebració del centenari d'un tres de nou. La celebració en si no és tal, ja que no es féu conscientment, però cal recordar, en aquests moments de joia, que tot just cent anys enrera, dia per dia, o sigui el 30 d'agost del 1989 es descarregava també a la mateixa plaça un altre tres de nou. Aquesta notícia, recollida per l'Eloi Miralles al butlletí «Fulls de Treball de Carrutxa» n.º 21-22 -Reus, primavera del 1987- ens indica que *«Aquel año 1989, de buena memoria para los 'xiquets' y sus admiradores, después del Castell de Nou montaron la Torre de vuit i el Pilà de Set.» (Antoni Martorell i Panyelles a «Verde y Azul» -agost 1944-)*

El testimoniatge del vilafranquí Antoni Martorell referent a aquesta actuació queda corroborat amb una troballa que acabo de fer en què una crònica escrita a l'època ens confirma la dita consecució. La nota és extreta de la publicació quinzenal de Sant Sadurní anomenada «La Comarca de Noya»; en el número corresponent al 7 de setembre d'aquell 1889 diu: *«No hi faltaven los gegants, drachs i demés balls de carrer, incloses las dugas collas de Xiquets de Valls, que frente la Casa de la vila alsaren tots dos dias al surtir de las funcions religiosas las atrevidas y perillosas torres de vuit y de nou».*

Aquesta crònica d'època és, fins ara, la més avançada en el temps que ens informa d'una actuació de castells de nou, (del segle passat, s'entén), i és molt probable que es tracti del darrer tres de nou aconseguit abans d'iniciar-se la decadència.

Per tant, tot plegat, ens adonem que, inconscientment, els Castellers de Vilafranca varen celebrar el centenari d'aquest tres de nou -fet pels vallencs- amb un altre tres de nou descarregat, ara de color verd. Una bona celebració. Enhorabona!

Pere Ferrando
El Vendrell, setembre 89

Per endavant

Anirem al País Basc

Si no es torcen les negociacions a darrera hora, podem afirmar que és pràcticament segur que els dies 14 i 15 de juliol farem les nostres primeres actuacions a Euzkadi, concretament a les viles de BERGARA i ANTZUOLA. Ja se us informarà convenientment dels detalls mitjançant la circular pertinent.

Altres sortides:

Dia 6 de maig - **Vilafranca,** Centenari del Col.legi de Sant Ramon.
Dia 20 de maig - **Vilafranca,** Fires de Maig.
Dia 1 de juny - **Badalona,** (pendent de confirmació).
Dia 2 de juny - **Vilafranca,** Torneig l'Anxaneta.
Dia 30 de juny - **Vilafranca,** Barri de Sant Julià.
Dia 1 de juliol - **Canet de Mar,** (pendent de confirmació).

flors i plantes
el grèvol
c/. Pere III, 39
Vilafranca del Penedès

Els castells del 89

		2x6	4x7	3x7	4x7A	5x7	3x7S	2x7	9x7	4x8	3x8	2x8F	5x8	4x9F	3x9F	2x9F
15 gener	**Vilafranca** (Festa de Sant Ramon)			D		D		d-D								
26 març	**Pobla de Montornès** (Festa de Pasqua)	D	D	D												
2 abril	**Sant Martí Sarroca** (XX Aniversari Esbart)		D	D		D										
23 abril	**Vilanova** (Festa dels Bordegassos)					D		D		D						
14 maig	**Montblanc** (Fires)			D				D		D	I					
21 maig	**Vilafranca** (Fires)						D	D		D						
27 maig	**Vilafranca** (Torneig de l'Anxaneta)		D	D												
28 maig	**Sant Sadurní** (Covides)			D		D		D								
4 juny	**Vilafranca** (Cal Figarot - Dia de l'afició)			D	d-D	D		D								
17 juny	**Vilafranca** (Dit i Fet)			D				D								
23 juny	**Vilafranca** (Inauguració del Tívoli)		D	D				D								
25 juny	**Perpinyà** (F. de les Mules)	2D		2D												
1 juliol	**Vilafranca** (Festa barri Sant Julià)			D		D		D								
2 juliol	**Terrassa** (Festa Major)							D		D	C					
8 juliol	**Vilafranca** (Festa barri Molí d'en Rovira)		D	D				D								
14 juliol	**Vilafranca** (Festa barri Les Clotes)			D		D		D								
15 juliol	**Sant Martí Sarroca** (Festa Major)		D	D				D								
16 juliol	**Olesa de Bonesvalls** (Festa Major)		D	D		D										
23 juliol	**Els Monjos** (Festa Major)							D		2d	D					
30 juliol	**L'Alforja** Festa Major)	D				D		D		D						
30 juliol	**L'Espluga de Francolí** (Festa Major)			D	D			I								
5 agost	**Vilafranca** (Vall del Castell)							D		I	C	I				
12 agost	**Reus** (Festa del Turista)							d-D		D	D					
13 agost	**Bellvei** (Festa Major)					D		D		D						
15 agost	**L'Estartit**	2D		D												
20 agost	**Igualada** (Festa Major)							D		D	D					
27 agost	**L'Arboç** (Festa Major)							D		D	D					
29 agost	**Vilafranca** (Festa Major)					D		D		D						
30 agost	**Vilafranca** (Festa Major)	D								D		D		I	D	
31 agost	**Vilafranca** (Festa Major)					D			D	D						
1 setemb.	**Vilafranca** (Festa Major petita)	D														
8 setemb.	**Sant Sadurní** (Fires)				D	D		D								
10 setemb.	**Tàrrega** (Festa Major)	D	D	D												
30 setemb.	**Canet de Mar**	D		D												
30 setemb.	**Sant Cebrià de Vallalta**	D		D												
1 octubre	**Salou** (Mil.lenari)									D	D					
6 octubre	**Vilafranca** (Ràdio Vilafranca)															
15 octubre	**Montserrat** (Romiatge)					D		D		D						
22 octubre	**Vilafranca del Conflent** (Fira de Sant Lluc)	2D		2D												
1 novemb.	**Vilafranca** (Diada de la Colla)							D			D		I			I
3 novemb.	**Vilafranca** (Rebuda de l'expedició al Makalú)			D												
12 novemb.	**Altafulla** (Inauguració del pilar de vuit)															
19 novemb.	**Terrassa** (Diada dels Minyons)									D	D	D				
26 novemb.	**Vilafranca** Diada de la colla, bis)		D			D	D									
	Total	13D	9D	24D	3D	15D	2D	30D	1D	15D	7D	2D			1D	
											2C					
					1d			2d		2d						
								1I		1I	1I	1I	1I	1I		1I

Notes: Pilars de cinc fets a les sortides: 41
De les trenta torres de set, tot un rècord, cinc van ser fetes amb només el folre de la torre de vuit com a pinya i cinc amb figuereta a quarts.
Tres de les torres de sis van ser fetes amb figuereta a dosos i una va ser de germanor.
En el cinc de set del Dia de la colla bis, els poms anaven com al segle passat.
Dels quaranta-un pilars de cinc, tres van ser portats al balcó.
De pilars de quatre, vam fer-ne 112: 87 + 2 de normals, 6 per sota, 10 + 1 caminant i 6 al balcó. Dels pilars caminant, cal assenyalar el ja tradicionalment «carregat» a Reus i el del dia 31 d'agost, que vam portar per tot el carrer de Santa Maria fins a la Casa de la Vila, cosa que no es feia des de fa molts anys. També feia molts anys, 108, que no s'havia vist un nou de set davant de la Casa de la Vila.

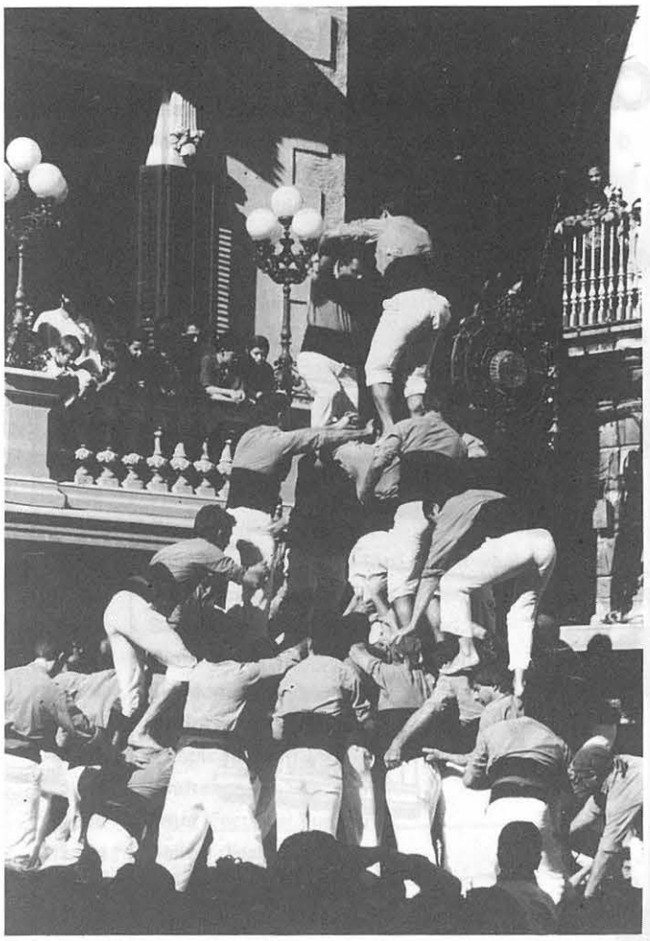
Jordi Mir

La torre de nou,

un castell que fa història

Un castell

La composició bàsica de les manilles inclou les primeres mans, situades al darrera de cada rengla, els avantvents, que fan una estructura de quatre amb els terços (a la foto uns i altres ja són col.locats damunt del folre), les segones mans, per reforçar les primeres, i els vents.

Als dos grups habituals del folre -els qui ajuden els segons i els qui aguanten els terços-, se'ls n'afegeix un tercer: els qui porten les manilles a sobre.

Una idea que ve de lluny

Fa tres anys, quan es va començar a parlar d'una manera formal de la **torre de nou amb folre i manilles**, em van començar a donar tombs pel cap les possibles maneres que hi podia haver per tal de vestir una estructura d'aquest tipus. I aquests pensaments em varen acompanyar al llarg de quilòmetres i quilòmetres per camins i carreteres de la comarca, perquè estrany era el dia que quan sortia a córrer, i sense adonar-me'n, no em trobava pensant en com haurien de treballar les manilles o bé quanta gent caldria col.locar dalt del folre.

Quan aquest any, després de descarregar el tres de nou per la Festa Major, el cap de Colla, junt amb la Comissió Tècnica, va decidir d'intentar aquest castell el dia de la Colla, vaig trobar que, sense voler-ho, ja tenia molt del camí fet, perquè tan sols es tractava de portar a la pràctica tot el que havia anat barrinant en els últims anys.

Cap punt de partida

Com que es tractava d'un castell que no s'havia provat mai, no existia cap punt de partida ni cap condicionant que ens marqués la manera de fer-lo. El que sí que s'ha tingut en compte ha estat, en primer lloc, les característiques pròpies de la nostra Colla i, en segon lloc, l'experiència en folres tant de torres de vuit com de tresos i quatres de nou.

Per definició, formen el **folre** un grup de castellers que es col.loquen al segon pis del castell per ajudar a segons i terços i, per extensió, direm que les **manilles** són un grup de castellers que, col.locats al tercer pis del castell, donaran ajut als pisos de terços i quarts.

Relació folre-manilles

En començar a pensar en aquest castell, de seguida vaig veure que les manilles no podien donar gaire ajuda als terços perquè ja tindrien prou feina amb el pis de quarts. I la cosa també es complicava perquè, a la funció habitual del folre, que és la de donar ajut

que fa història

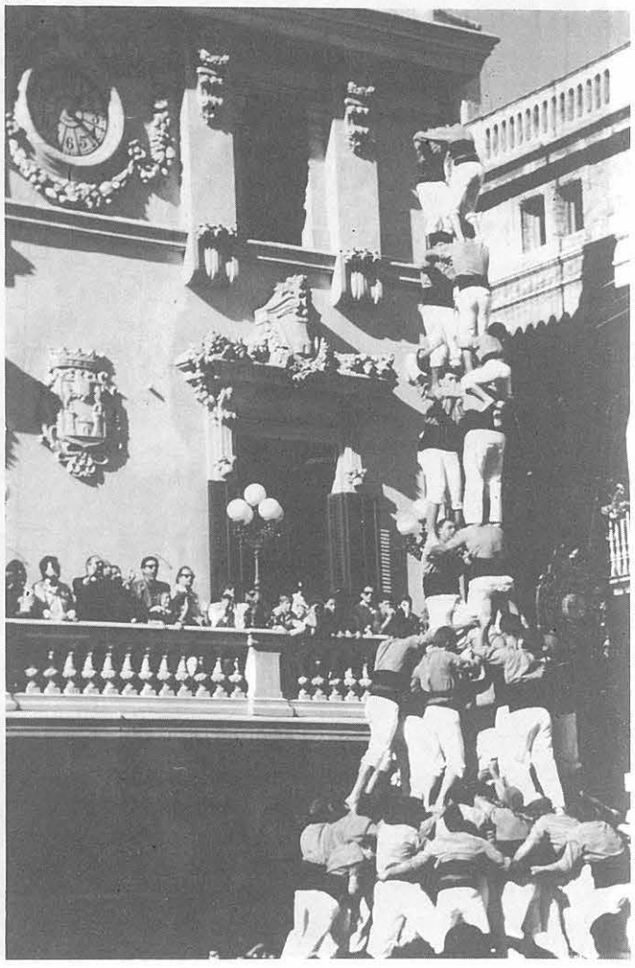
a segons i terços, se n'hi afegia una tercera, que és la de ser el suport físic de les manilles.
La llarga experiència en la construcció de folres ens ha demostrat que un casteller que en porta un altre a sobre no pot treballar amb les mans enlaire i, si ho fa, no aportarà gaire força perquè, amb el que dura el castell i el pes que ha d'aguantar, els braços li aniran afluixant. Això, traspassat a la relació folre-manilles de la torre de nou, vol dir que com més persones posem al pis de manilles, més debilitarem l'ajut que el folre pot donar al pis de terços.

Les manilles
Ateses aquestes dificultats, el primer plantejament de manilles que podíem considerar com a mínim imprescindible va ser el següent:
- dues primeres mans (mans al cul dels quarts);
- dues segones mans (reforcen les primeres i ajuden a pujar);
- dos vents (mà i mà a les cames dels quarts);
- dos avantvents (són els castellers que se situen davant del vent amb la feina d'ajudar a fer una estructura de quatre amb els terços o bé d'agafar els genolls dels quarts).
En total vuit persones que havien de ser molt tècniques, poc pesades i molt mentalitzades a pensar que allà dalt podia passar de tot i que s'hauria d'improvisar tot el que fos necessari.

El folre
El folre normalment està format per dos grups de castellers: els qui ajuden els segons (crosses i cordó), i els qui ajuden els terços. Al folre de la torre de nou és necessari un tercer grup de castellers: els qui porten les manilles a sobre. Això va obligar a canviar l'estructura normal d'un folre i, per tant, es van distribuir les persones de la següent manera:
- crosses i cordó (com a ajuda als segons);
- avantvent (per portar l'avantvent de les manilles i fer una estructura de quatre amb els segons);
- quatre grups de castellers si-

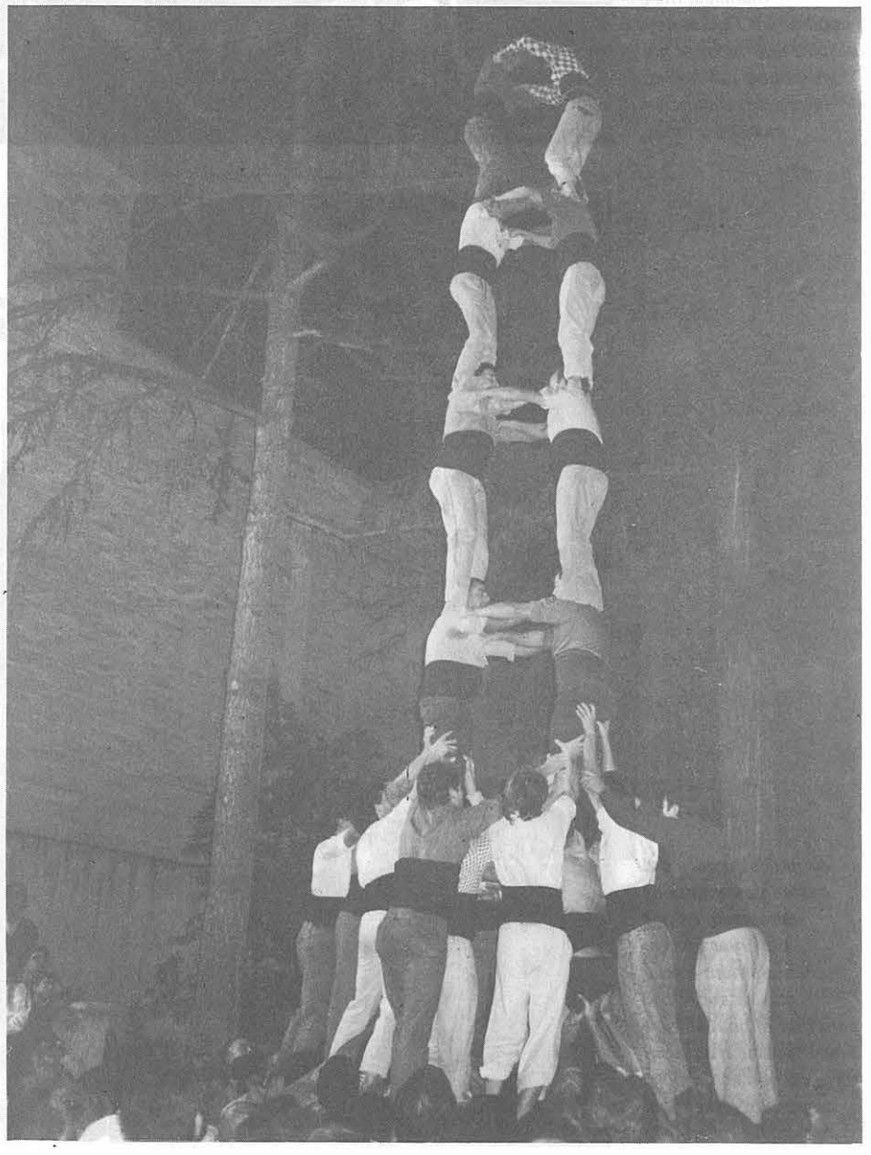
Com més persones posem al pis de manilles, més debilitarem l'ajuda que el folre pot donar al pis de terços; cal trobar, doncs, el número de castellers ideal.

Amb l'estructura del castell perfectament dibuixada, es pot observar com el plantejament inicial que va servir per construir el peu, el folre i les manilles d'aquesta torre de nou és un punt de partida prou sòlid. Ara caldrà millorar-lo

L'estructura del peu, del folre i de les manilles es va anar configurant als assajos de les setmanes abans de la diada de Tots Sants

tuats formant dos eixos perpendiculars i posats en la direcció de la torre, un eix, i l'altre en la direcció dels vents, tots ells treballant amb els braços avall i amb la finalitat d'aguantar les manilles;
- quatre grups més de castellers situats als quatre laterals, treballant amb els braços enlaire i donant ajut al pis de terços.

El peu

El peu, si bé al principi era previst de muntar-lo amb l'estructura del quatre de nou, amb dues agulles tocant-se d'esquena a esquena i portant a sobre un peu de les crosses del folre, va acabar fentse d'una manera mixta: una part central construïda igual com una torre de vuit i, envoltant aquesta, una estructura de peu de quatre de nou.

Feina als assatjos

Fins aquí el plantejament del que havia de ser la torre de nou amb folre i manilles. A partir d'aquí havia de començar la feina dels divendres, amb la particularitat que abans de començar ja sabíem que únicament podíem provar aquest castell per parts, perquè la gran quantitat de gent que es necessita per fer un muntatge de peu, folre i manilles, no la tindríem cap dia, llevat del de l'actuació.

Es tracta, no cal dir-ho, d'un castell **molt tècnic**, en què cada un dels castellers que puja, sigui al folre o bé a les manilles, ha de saber exactament quina és la seva feina i ha d'estar convençut que la pot dur a bon terme; i tots els entrenaments van anar encaminats a aconseguir això.

Una nova pàgina

No vull parlar de com van anar els assatjos ni de les modificacions que es van introduir en l'estructura del castell, ni del que va passar el dia de l'actuació, perquè això són coses que tots vam viure i veure, i són reflexions que cal deixar per al dia en que haguem descarregat aquest castell. Però el que sí que vull comentar és que la Colla **Castellers de Vilafranca** ha començat una nova pàgina de la Història dels Castells i n'ha entreobert la porta d'una nova generació.

Els **castells de deu**. Els arribarem a veure?

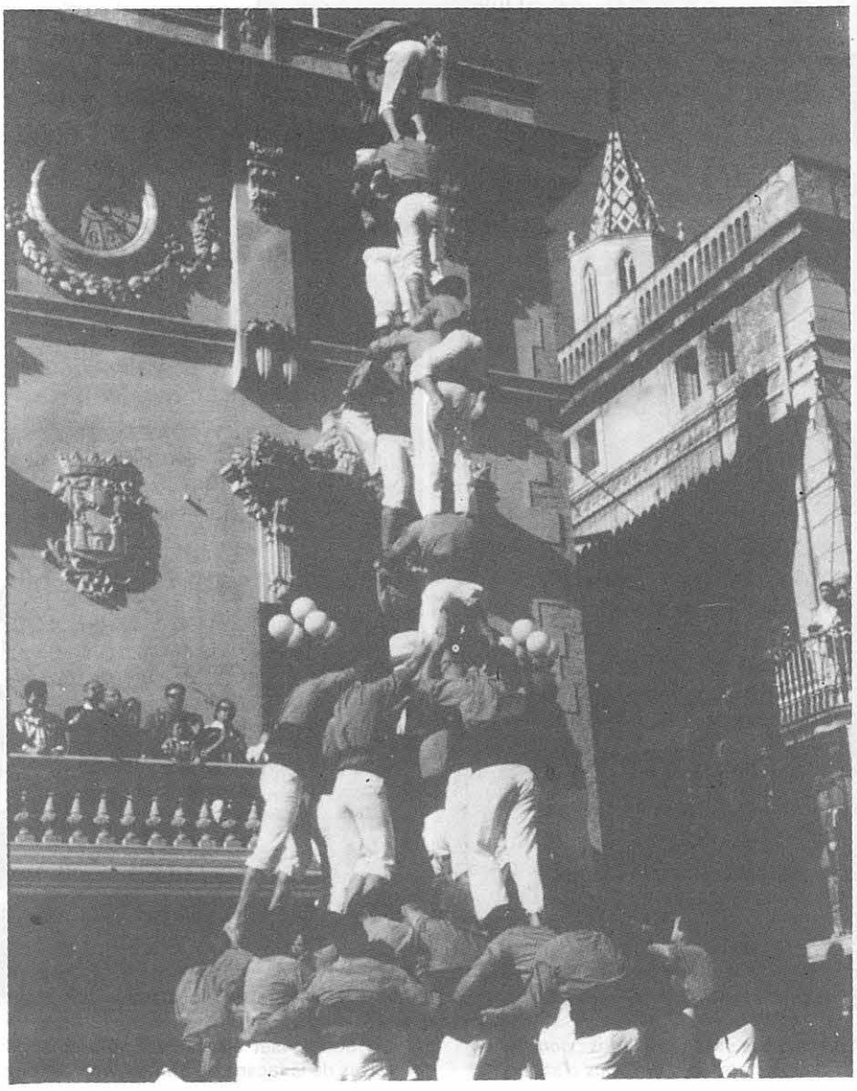
J. Galofré

A l'entorn de la nostra torre de nou

No deixa de ser curiós -i, alhora, decebedor- que, arran del nostre intent de **torre de nou amb folre i manilles,** la pràctica totalitat de mitjans de comunicació de casa nostra (llevat d'honroses excepcions) s'entestessin a parlar-nos del «dos de nou».

Som del parer que, com a vilafranquins, hem de reivindicar la denominació clàssica de *torre* quan es tracta d'una construcció castellera amb dos castellers a cada pis del tronc. Semblantment, ens caldrà respectar els termes «dos de sis, dos de set, dos de vuit», quan aquestes torres les alcin colles del Camp tarragoní. De la mateixa manera, però, entenem que s'ha de dir **torre de sis, de set, de vuit o de nou** si en són protagonistes les colles del Penedès o de les comarques veïnes, nord enllà. En Jaume Casanova, «Crossa», el primer cronista casteller que va gaudir d'una crònica setmanal per espai de deu anys- a «El Correo Catalán»- sempre respectava ambdues denominacions, fent servir l'una o l'altra, segons la colla que en tingués l'autoria.

Tal com ningú discuteix la qualificació de *pilar* aplicada a l'estructura d'un casteller per planta, no s'ha de qüestionar tampoc el nom de *torre* quan en són dos. ¿Oi que no se us acudiria de dir que la Colla Joves Xiquets de Valls va descarregar, el 16 d'octubre del 1988, al Vendrell, el darrer *u de sis* o que els Nens del Vendrell van aixecar, també a la plaça pròpia, el 23 de novembre de l'any 69, l'únic *u de set amb folre* d'aquest segle? En qualsevol cas, parlarem sempre de pilar de sis i de pilar de set amb folre. Volem recordar, en aquest mateix sentit, que les actuacions castelleres s'han anunciat tradicionalment, des de temps immemorials, amb la trilogia de «castells, torres i pilars».

Quan anem a Montblanc, posem per cas, ens agrada de poder escoltar que molta gent de la vila ducal encara faci esment de les *torres* que s'aixecaran a la plaça (antigament hi havia hagut colles pròpies, conegudes com «els Torraires»); i, a Igualada, també podem comprovar com els vells aficionats locals diuen que van a veure la Moixiganga, quan es tracta dels castells (cal recordar que les moixigangues igualadines, a més de representar els «misteris» -com a Sitges o a Vilafranca-també feien castells). Són formes d'expressió ben singulars que s'han mantingut per tradició oral i que ens sembla que s'han de respectar tant com es pugui.

Per idèntica raó, no hauríem d'acceptar, doncs, que gent de fora ens vulgui imposar el «dos de nou» quan nosaltres, els vilafranquins, havíem anunciat l'intent de la **torre de nou.** Altra cosa fóra que hagués estat fet pels de Valls. Respectem-los, a ells, la seva peculiar nomenclatura, però, d'altra banda, ens cal exigir que se'ns respecti també la nostra, sobretot a l'hora d'expressar-la en papers escrits; perquè l'intent -cal recordar-ho una vegada més- va ser netament vilafranquí i, a més, sense precedents al llarg de tota la història castellera. Quan el probin a l'altra riba del Gaià ja en parlarem, del «dos de nou». Mentrestant, nosaltres, que hem estat els pioners a intentar la **torre de nou amb folre i manilles,** continuarem treballant per veure si podem ser també els primers a plantar-la amb èxit...

«El Torraire torrat»

Ni la pluja desllueix la diada de la Colla (segona part)

El dia 26 de novembre es va celebrar la diada de la Colla, que aquest any va ser un xic passada per aigua, ja que durant tot el dia no va deixar de ploviscar.

Tot i les adverses condicions meteorològiques, es van poder realitzar tots els actes previstos. Així doncs, a les dotze del migdia es va assistir a la celebració de la missa a la basílica de Santa Maria, en honor al nostre Patró, Sant Miquel. Després de la tradicional ofrena que porta a terme la canalla de la colla, es van aixecar un pilar de cinc i dos de quatre amb el so del toc de castell per part dels grallers de la nostra colla. Una vegada finalitzada la celebració religiosa i repartides les estampes recordatòries de la diada, aquest any realitzades per l'artista vilafranquí Manuel Baró, començà l'actuació castellera. Aquesta va oferir un quatre de set, un cinc de set i un tres de set aixecat per sota. Cal destacar que el cinc de set es va realitzar amb el sistema que es feia al segle passat, amb una diferent col.locació dels dosos, amb la qual cosa l'anxaneta es veu obligat, una vegada realitzada la primera aleta a baixar fins a les espatlles dels quarts i a tornar a pujar els dosos de la torre per poder fer la segona aleta. Molt curiós i més difícil.

La foto tradicional de la colla, aquest any convidant-hi l'alcalde de la vila, Joan Aguado, va donar pas a l'entrega de les plaques de Castellers de Soca-rel, que aquest any van ser, i molt merescudament, per als castellers Ramon Ventura i Santi «Serenet». Enhorabona a tots dos.

Tothom cap a casa per posar-se les millors vestimentes i a buscar les senyores, per poder ser puntuals al dinar de germanor que, com als últims anys, es realitzà al pavelló esportiu.

No cal ni dir-ho, com cada any el pavelló feia molt de goig, gràcies als esforços de la gent de la Comissió de Festes, i, com és lògic, el dinar va ser a l'alçada de la situació, o sigui molt bo. Entremesos, cuixa de xai, pastís, vins i caves, cafès, conyacs i puros va completar el menú; que en quedi constància.

Cal destacar la iniciativa de la canalla que va obsequiar durant el dinar el Carles Domènech, el Jaume Raventós, «Ràpid» i el Lluís Galofré amb uns regals per la seva tascar envers ells. Com voleu que no fem castells de nou, amb aquesta canalla? Són els millors!

Els parlaments de l'alcalde, del cap de colla i del president del Patronat que van agrair l'esforç de tots els membres de la colla i van encoratjar-los de cara a la pròxima temporada, van donar pas a l'esperat ball, amb un marxós conjunt que ens va fer ballar fins ben entrat el vespre.

Per molts anys.

Lluís

Els nuvis, i aquest cop eren de veritat, van tallar com correspon el pastís

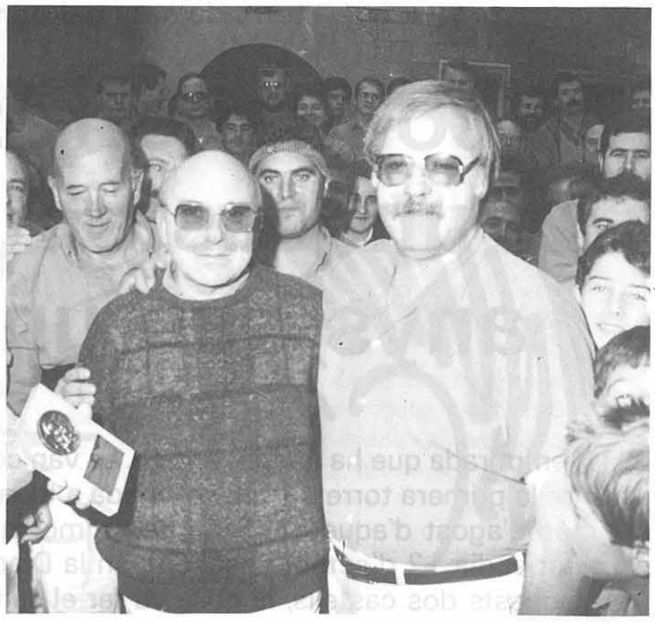

Un cinc de set amb dos poms ben diferenciats; com els cincs d'abans.

Un tres de set aixecat per sota amb les torres de la façana de Santa Maria de fons

El Santi «Serenet» i el Ramon Ventura van rebre la placa que els reconeix com a castellers de soca-rel de mans del cap de colla Carles Domènech.

La foto de la colla al davant de Cal Baltà va incloure la presència de l'alcalde de la vila, Joan Aguado. Vejam si l'any que ve porta la camisa verda per no desentonar.

La canalla va tenir un bona pensada: va regalar un objecte ben significatiu a diversos membres de la colla que tenen una especial dedicació per als més menuts. El Jaume del Ràpit, no cal dir-ho, va ser un dels obsequiats, i tampoc no soprendrem ningú quan indiquem quin va ser el seu regal: una pinta, evidentment.

Vint anys de la primera torre de set i del primer quatre de vuit

Cisco Mallofré: «Costava més fer un castell de vuit fa vint anys que un de nou ara»

En la temporada que ha quedat enrere, es van complir els vint anys de la primera torre de set, coronada a Igualada el dia 24 del mes d'agost d'aquell 1969, i del primer quatre de vuit, carregat el dia 12 d'octubre següent, en la Diada de la Colla. Amb aquests dos castells, la colla va fer el salt dels castells de set als de vuit, pas que després es va anar consolidant i que s'ha superat en els darrers anys.

El Cisco Mallofré és un dels castellers més veterans i, per tant, va viure intensament aquells moments. Això vol dir que és un dels membres de la colla que poden recordar millor aquella torre i aquell quatre de vuit. Amb ell, doncs, podem fer un cop d'ull a aquelles dues grans diades.

«En els castells, ara hi ha més tècnica, més sortides, més gent... tot és diferent»

Primer a l'agost a Igualada, amb la torre de set, i després a l'octubre a la plaça de la vila en la diada de la colla, amb el quatre de vuit, l'any 1969 va marcar el salt dels Castellers de Vilafranca als castells de vuit

Vint anys després, el Cisco Mallofré recorda la primera torre de set, descarregada a Igualada, i el primer quatre de vuit, fet pel dia de la Colla, i compara aquells temps castellers amb els d'ara.

La colla es va fundar l'any 1948 i, després d'un breu parèntesi, va tornar a sortir el mes de maig del 1957. Però caldria esperar més de vint anys per poder arribar a fer la primera torre de set i el primer quatre de vuit. Com és que es va trigar tants anys a aconseguir aquests castells?

«Bàsicament perquè els castells es veien molt diferents, llavors. Concretament, el quatre de vuit era molt difícil i només el tenia bé el Vendrell, perquè als de Valls també els costava molt».

Els assatjos d'abans del mes d'agost anaven encaminats clarament cap a aquests castells?

«Sí, és clar, però hem de tenir en compte que en aquells anys no s'entrenava tant com ara; no hi havia tanta tècnica i es feien moltes menys sortides, i tot plegat provocava que fos molt més complicat aixecar castells de vuit».

La planificació de la temporada es va realitzar per arribar primer a la torre de set i després al quatre de vuit?

«Recordo que anava una mica barrejat. El que passa és que cada castell té els seus inconvenients: per aconseguir la torre necessites dues rengles de gent molt bona i, en canvi, al quatre de vuit, hi puja molta gent. Tenint en compte això, penso que llavors era més difícil la torre que el quatre. De totes maneres, com que l'havíem intentada unes altres vegades, fins i tot amb gent de Valls, i la teníem ben preparada, la vam tirar primer».

«Amb la torre, i després amb el quatre, vam fer el salt cap als castells de vuit»

Per tant, aquesta va ser una torre de set ben vilafranquina.

«Sí, tots els castellers que hi van pujar eren de la colla de Vilafranca. Abans, en els intents anteriors, ens venia a ajudar gent de Valls i, encara que havíem estat a punt, mai no l'havíem carregada. A l'últim moment, sempre queia».

Quins comentaris va provocar aquest castell en els ambients castellers?

«Home, hem de tenir present que llavors aquests castells, els tenien molt poques colles. Ja he dit abans que a Valls, per exemple, tenien la torre, però no el quatre, i que nosaltres l'haguéssim feta era, en certa manera, pujar un graó molt important».

El fet d'assolir la torre va fer variar la mentalitat de la colla?

«Sí, fins llavors tothom veia clar que érem una colla de set. De fet, des que vam sortir un altre cop a Manresa, ja amb la camisa verda, havíem consolidat el tres i el quatre de set, que en aquells anys costaven molt de fer. Això es devia a l'estructura mateixa dels castells, que era molt pesada i, més que pel pes, no es carregaven tants castells perquè no hi havia tanta tècnica com ara. No s'estudiava tant el castell i es feien més per la força i l'empenta que per altra cosa. O sigui, que érem una colla de set i només en féiem de set. Amb la torre, i després amb el quatre, vam fer el salt cap als de vuit».

Aquest dos de set aconseguit a Igualada va comportar que vingués més gent als assatjos posteriors, de cara a intentar el quatre?

«Als assatjos d'abans de la Festa Major, sempre n'hem tingut, de gent, i la torre de set, la vam fer uns dies abans de Sant Fèlix, a Igualada. Per tant, sí que vam tenir molta gent als assatjos, que llavors féiem davant del Coro. Però hem de tenir present que la colla era molt petita. I a la plaça, el dia trenta, quan vam tirar el quatre de vuit, vam comptar amb el suport de l'afició, encara que després no el vam carregar. Per Sant Fèlix tothom se sent castaller».

Un cop aconseguida la torre, doncs, es va anar pel carro gros.

«Sí, s'havia d'aprofitar la Festa Major i, com que no va poder ser per Sant Fèlix, vam tornar a provar-lo per la Diada de la Colla, a l'octubre».

I després d'aquests dos castells, quins van ser els objectius?

«Sobretot conservar el que s'havia aconseguit, perquè en els castells costa més conservar que arribar. I més endavant ja vam anar pel tres de vuit».

Com se celebraven aquests èxits en aquells anys?

«No es feia tanta gresca com ara. No ho recordo exactament, però suposo que es devia fer alguna cosa. El que sí que no ha variat, lògicament, és la celebració individual, i no hi faltaven els crits, els salts, els petons, els plors...».

Amb vint anys de marge des d'aquell 1969 fins ara, podem comparar allò que es va aconseguir amb els recents èxits de la colla?

«Jo crec que era més difícil fer un castell de vuit llavors que fer-ne un de nou ara. Pensem que el tres i el quatre de vuit es veien, amb sort, un cop o dos a l'any i, en canvi, ara cada colla puntera els fa diverses vegades durant la temporada. Ja he dit abans que ara hi ha més tècnica, més sortides, més gent... tot és diferent».

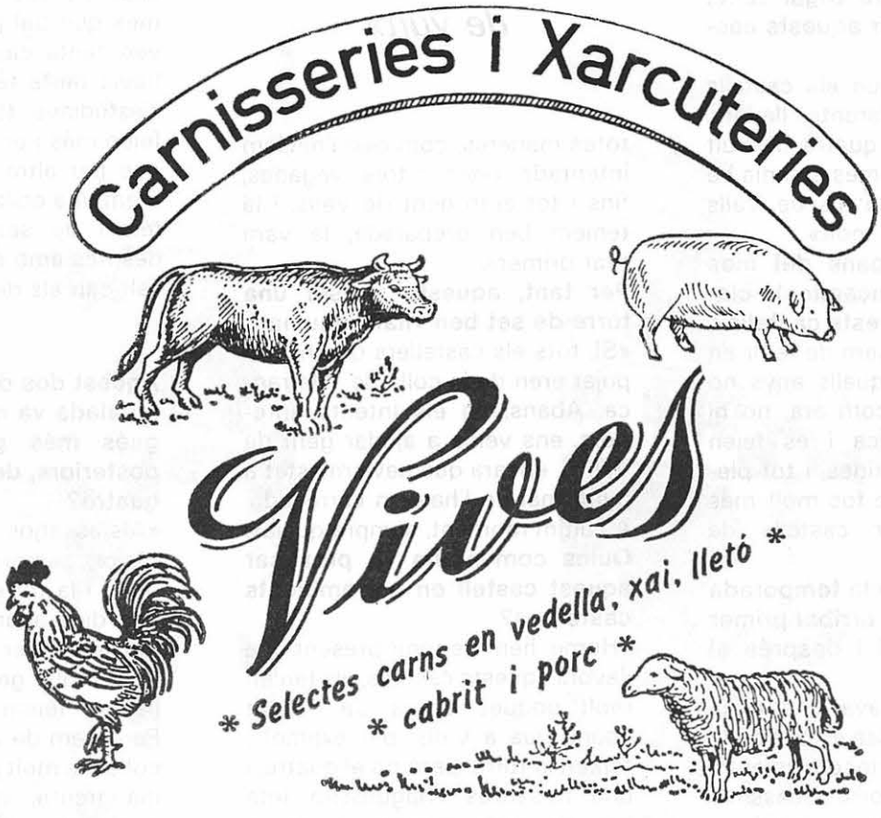
Per tant, el salt de set a vuit és més dificultós que el de vuit a nou?

«Home, tots dos salts són molt difícils i molt importants, però, com deia, jo penso que en aquells anys va ser més complicat».

J.R. i B.S.

El Cisco Mallofré pensa que, tot i que les celebracions pels èxits castellers són ara més espectaculars, l'alegria individual que aquestes gestes comporten no ha variat

CTRA. D'IGUALADA, 45 · Telèf. 892 0748
PLAÇA SANT JOAN, 6 · Telèf. 892 15 61
Vilafranca del Penedès

Vint anys de quatres de vuit

Amb motiu del vintè aniversari de l'assoliment per primer cop del quatre de vuit, vaig recollir totes les dades que sobre aquest castell vaig poder trobar. Després d'ordenar-les, he confeccionat els dos annexos que vénen a continuació. Serveixen de complement a l'article que dels dos importants esdeveniments, d'ara fa 20 anys, ha estat publicat en aquest «El Figarot».

En el primer, hi trobem tots els pobles on s'ha intentat el quatre de vuit, amb el número d'èxits i fallides. Els pobles són col.locats per ordre d'antiguitat des del primer intent, i al final de la columna hi ha els totals amb el percentatge. En el segon, hi ha la llista dels punts geogràfics del terme de Vilafranca on la colla ha fet el carro gros. Cada dada inclou el nom del lloc, amb un aclariment si cal, el motiu de la diada i l'any en què s'hi va fer per primer cop.

Jordi Mir Solé

Annex n.º 1

POBLACIÓ O LLOC	INTENT DESMUNTAT	INTENT LLENYA	CARREGATS	DESCARREGATS
Vilafranca	9	12	14	55
Tarragona		2	5	5
La Bisbal		1	1	3
Barcelona		2		5
Llorenç	2	1		3
Montserrat				5
Moja (Olèrdola)		1		
Els Monjos	3	1	3	3
Igualada			2	3
St. Pere Ribes	1	1		
Terrassa				4
L'Arboç				4
Reus	1	1	1	6

POBLACIÓ O LLOC	INTENT DESMUNTAT	INTENT LLENYA	CARREGATS	DESCARREGATS
Montblanc				3
Castell St. Domingo (Monjos)				1
Los Escaldes	1	1		1
La Gornal (Castellet i Gornal)		2		
St. Sadurni			1	3
Banyeres				1
Mataró				1
Puigdalber				1
Vilanova i La Geltrú				2
Guardiola de Font-Rubí				1
Lavern (Subirats)				1
Gelida				1
Cal Rubió (Els Monjos)	1	1		1

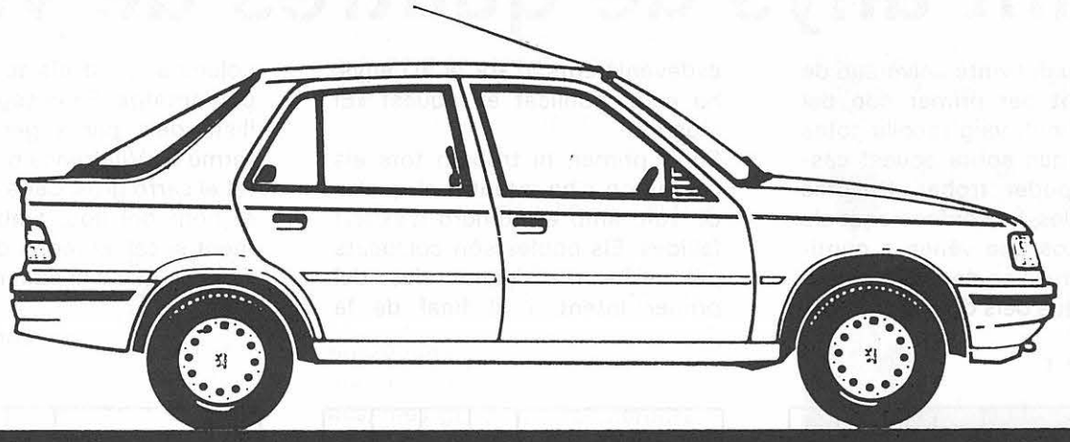
POBLACIÓ O LLOC	INTENT DESMUNTAT	INTENT LLENYA	CARREGATS	DESCARREGATS
Sitges			1	
Olesa de Bonesvalls				1
Bellvei				2
La Bleda (St. Martí Sarroca)	2			
Ciutat del Vaticà				1
L'Alforja				1
Salou				1
Total (193)	20	26	28	119
% (100)	10'4	13'5	14'5	61'6

** En aquest quadre s'han comptat els dos intents fallits que es van tirar abans de carregar el primer quatre de vuit, concretament els de les Festes Majors de l'any 1968 i del 1969.*

Annex n.º 2

Plaça de la Vila (façana de la Casa de la Vila i Cal Macià)	Diada de la Colla - 69
Plaça del Penedès (al costat de la carretera general)	Fires - 72
Parc de Sant Salvador (antic camp de futbol)	Concurs - 73
Carrer del Vall del Castell	Festa Màrtirs Street - 76
Plaça de la Constitució (1)	Festa Màrtirs Street - 77
Plaça de Sant Julià	Festa del Barri - 78
Sala d'espectacles del Casal	Diada de la Colla - 80
Casal 2000	Inauguració - 84
Rambla de Sant Francesc (vial al davant del Casino)	Festa del Casino - 84
Carrer de l'Escorxador (cruïlla amb el carrer de Font-rubí)	Festa del Barri - 85
Plaça de Jaume I (davant de la Capella de Sant Pelegrí)	Trobada de Botiguers - 85
Pati de Cal Figarot	Inauguració - 86
Plaça de la Sardana	Festa del Barri - 86
Carrer d'Antoni Mestres Janer	Festa del Barri - 86
Església de Santa Maria (davant de l'altar) (2)	Diada de la Colla - 86
Rambla de Nostra Senyora (davant de Caixa Penedès)	Homenatge - 86
Plaça de Sant Joan (antic lloc d'assaig)	Festa del Coro - 87
Plaça de la Verema	Festa del Barri - 87

(1) Buscant el terreny pla, vàrem fer cap a la plaça veïna del carrer on es feia la festa.
(2) És l'únic lloc on no hem descarregat el quatre de vuit, només l'hi hem carregat.

NOU PEUGEOT 309 LOOK

MIRA, ÉS EL NOU
PEUGEOT 309 LOOK.
FIXA'T EN LA SEVA
LÍNIA, ÉS EL TEU PROPI
LOOK. UN ESTIL PLE
DE NOUS DETALLS.
NOU PEUGEOT 309
LOOK. UN LOOK AMB
ESTIL PROPI.
DESCOBREIX-LO AL
TEU CONCESSIONARI
PEUGEOT TALBOT.

LOOK

PEUGEOT 309
ÉS UNA ALTRA HISTÒRIA

L'ESPEREM A:

TALLERS AUTO-TRACTOR
c/. Comerç, 3
tel. 890 24 11
VILAFRANCA DEL PENEDÈS

el vostre concessionari
PEUGEOT TALBOT

Passant comptes

500 aletes

Divendres 4 d'agost de 1989; a les 23'08 hores; pati de Cal Figarot: assaig; vàrem descarregar una torre de set, amb el mèrit afegit que la pinya era formada només pels integrants del folre de la torre de vuit. (Cal dir que els castells fets a l'assaig, si són d'importància, hi ha el costum d'afegir-los a l'historial de la colla).

Doncs bé, aquesta torre va tenir un altre mèrit al seu propi, era el castell n.º 500 que assolia la colla, comptant els descarregats i els només carregats, dels castells considerats a l'actualitat com a castells fita.

Aquesta consecució quasi va coincidir amb un aniversari, el 20.è de la primera torre de set, descarregada a Igualada el 24 d'agost de 1969. Aquell dia es va obrir la llista que aquí comentem. La feliç coincidència ens facilita el càlcul del promig anual, 25 castells per any, quantitat que si ara ens sembla minsa, als expedicionaris d'Igualada els hauria semblat un somni. Veieu ara el quadre amb el detall dels castells carregats, descarregats i el total.

	Descarregat	Carregat	Total
3x9F	-	3	3
4x9F	-	2	2
5x8	2	3	5
2x8F	17	15	32
3x8	29	14	43
1x6	1	4	5
4x8	111	28	139
9x7	1	-	1
2x7	238	32	270
	399	101	500

Jordi Mir

Nota de l'autor:Els puristes podran dir que al 5x8 i al 9x7 hi ha dues i tres aletes respectivament, cosa que invalidaria el títol de l'article, però considerant que al 5x8 val la segona aleta, i que les tres del 9x7 són fetes simultàniament, crec que sense càrrecs de consciència se'n poden comptar una per castell.

250 torres de set descarregades

Quan gairebé feia mig any que havíem commemorat el vintè aniversari de la primera torre de set, una altra efemèride va girar al voltant de les nostres torres.

El dia 14 de gener de 1990 vàrem fer a la plaça de la vila una actuació amb motiu de les festes de Sant Raimon. Dins d'aquesta actuació, i donada la data tan avançada, el castell estrella va ser la torre de set descarregada. Una torre molt maca amb figuereta i tot.

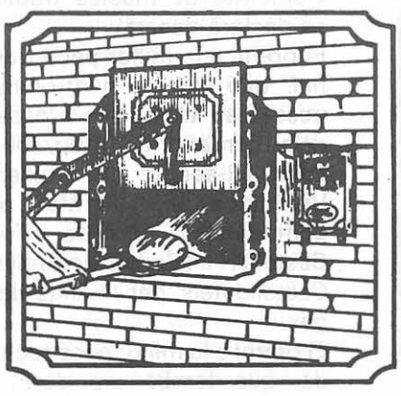
La efemèride consisteix que era la torre número dos-cents cinquanta que descarreguem, contra només trenta-dues de carregades. La comparació no pot ser més bona. El rècord anual és el de l'any 89, amb trenta torres descarregades.

Cal dir que la primera torre d'aquestes dues-centes cinquanta va ser també la primera que assolíem, cosa que nosaltres no fem gaire sovint a l'hora d'aconseguir per primer cop un castell perquè el que és «tradicional» és passar el via crucis amb totes les estacions: intent, carregat, descarregat. En el cas de la torre ens vam estalviar la segona estació abans d'aconseguir l'èxit total a Igualada el dia 24 d'agost del 1969.

Jordi Mir

Una de les dues-centes cinquanta torres de set descarregades fins ara, aquesta al Monestir de Montserrat l'octubre passat

Forn i Pastisseria

J. Rius

GELIDA, 30 - TEL. 892 04 28 - MAS JORNET, 13 - TEL. 892 21 38

VILAFRANCA DEL PENEDES

El grup Clau de Lleida i l'Escola de Grallers de Castelldefels també s'enduen premis

Tots els grups de Vilafranca -Colla de Mar, Els Vernets i L'Atzavara- són premiats al primer Concurs de Gralles

El primer dia de novembre, el dia de Tots Sants, quan a la plaça de la vila s'enlairava la torre de nou i quan ja faltava ben poc perquè la canalla saludés l'àngel Sant Miquel del campanar, així de tu a tu i a la mateixa alçària, se'm barrejà, juntament amb el so de les gralles, una música nova, nova per haver d'escoltar-la en aquells moments. Era la veu i la trompeta, més rogallosa que mai, de Louis Armstrong amb la cançó titolada «Quan els Sants se'n van a/de passeig».

No m'està bé dir, precisament a mi, que els Sants aquell dia decidissin anar a/de passeig tots a la mateixa hora i en aquell precís moment, i deixar-nos a tots penjats i amb un pam de nas al mig de la plaça, encara que fos per breus moments, perquè en aquestes circumstàncies, evidentment, la torre va haver de fer llenya.

Però ves per on que el diumenge següent, el dia cinc del mateix mes de novembre, els mateixos Sants, acompanyats d'altres amics i segurament que d'algun dimoni que d'amagatotis s'infiltrà, varen decidir també d'anar a passejar, però aquesta vegada per Cal Figarot. Efectivament, en el dia programat per al Primer Concurs de Gralles, a Cal Figarot, sobretot a la tarda, era impossible de transitar d'un lloc a l'altre del local social dels Castellers de Vilafranca, a causa de l'expectació que havia convocat el concurs.

Un nombrós públic va seguir tots els actes, que aquesta vegada s'organitzaren conjuntament amb el Departament de Cultura Tradicional de la Generalitat de Catalunya. Va destacar sobretot l'actuació dels grups participants, dels quals resultaren guanyadors els grups de Vilafranca Colla de Mar, els Vernets i l'Atzavara, i el Grup Clau de Lleida i els Grallers de Castelldefels, que es van endur els corresponents premis en els diferents apartats del concurs.

Els Grallers de Vilafranca -Colla de Mar- va ser el grup més guardonat al Ir Concurs de Gralles. Va rebre el premi d'honor «Castellers de Vilafranca», el premi al millor grup de música tradicional i el premi compartit a la millor peça tradicional.

Després de gairebé una hora de deliberació, el jurat qualificador del Primer Concurs de Gralles convocat dins el III Certamen «Castellers de Vilafranca», va emetre el veredicte que relacionem a continuació:

El premi Generalitat de Catalunya a la millor colla de Grallers en la seva disposició tradicional, que consistia en l'enregistrament d'un disc, trofeu de la Generalitat i trofeu a cadascun dels membres del grup, als Grallers de Vilafranca-Colla de Mar.

El premi a la millor formació elemental de música tradicional es declarà desert.

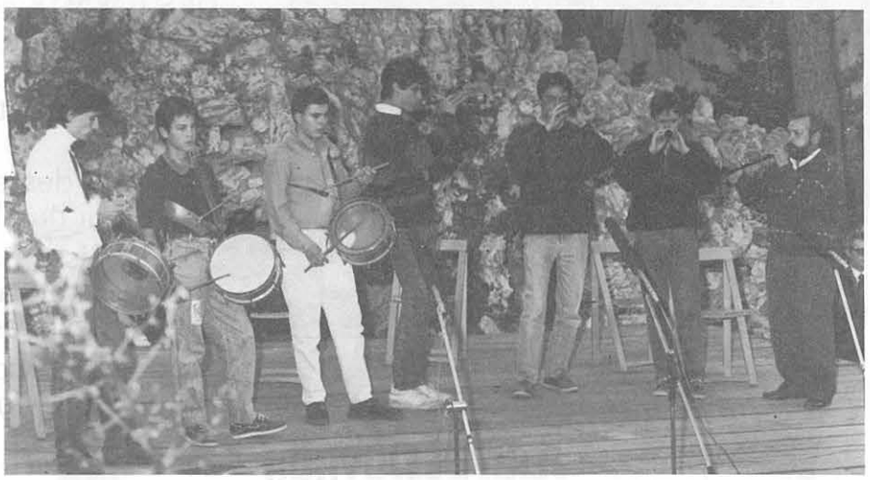
El premi a la millor peça tradicional, que era de vint-i-cinc mil pessetes i trofeu per a cadascun dels membres del grup, fou concedit ex-aequo, als Grallers de Vilafranca-Colla de Mar, per la composició i titulada «Toc de Castell», i a l'Escola de Grallers de Castelldefels, per l'«Àliga de Berga».

El premi a la millor peça recuperada, que també era dotat amb vint-i-cinc mil pessetes i trofeu per a cadascun dels membres del

grup, fou per al grup Clau de Lleida, per la composició «La Moixiganga de Lleida».
El premi a la millor peça de nova creació, igualment dotat amb vint-i-cinc mil pessetes i trofeu per a cadascun dels membres del grup, també s'atorgà ex-aequo a dos grups, als Grallers de Vilafranca-Els Vernets i al Grup l'Atzavara, també de Vilafranca, per les peces «La Marina» i «La Verneda» respectivament.
Un jurat especial format per membres que representaven diferents comissions de la colla dels Castellers de Vilafranca, així com de la Junta del Patronat, (la comissió tècnica, la redacció d'aquest butlletí, «El Figarot», la comissió de festes i la mateixa Junta de la colla) va atorgar el premi d'honor «Castellers de Vilafranca», en la seva tercera edició, als Grallers de Vilafranca-Colla de Mar. Val a dir que tots els grups participants varen ser dotats, a més, amb deu mil pessetes pel sol fet de participar en el concurs.
S'ha de dir també que el jurat qualificador del concurs va decidir d'enregistrar el disc, amb totes les peces guanyadores que varen interpretar tots els grups premiats.
Dèiem abans que el jurat va estar força estona abans no va sortir de l'habitació on es tencà a deliberar, i és que realment, sobretot en algun dels apartats de les bases del concurs, era ben difícil d'esbrinar els qui havien d'ésser els guardonats, ja que pràcticament tots els grups hi posaren tot el seu saber, i també els seus nervis, a l'hora d'interpretar les composicions que havien escollit ells mateixos a fi i efecte de presentar un programa amb tres peces, que és el que es requeria per poder concursar.
Els actes s'encetaren al matí puntualment, a dos quarts d'onze, amb el debat entorn del món de la gralla a Catalunya. Hi participaren una seixantena de persones vingudes d'altres indrets com Figueres, Olot, Vic, Barcelona, Lleida, etc. En el debat es va fer una anàlisi del moment actual en què es troben els grups de grallers, de la manca d'informació en aquest camp, de l'ensenyança de l'instrument a l'escola i, en general, es tractà d'una sèrie de reivindicacions que s'adreçaven a les institucions públiques. En l'acte, òbviament, hi eren presents els membres de l'organització del concurs, i val a dir que per part del Departament de Cultura Tradicional de la Generalitat se'n va prendre bona nota per tal de poder subsanar, en el futur, les suposades mancances d'aquest col.lectiu.
Sense descans, tot i que n'hi havia de previst (això indicava les ganes de voler parlar del tema) es va arribar a la una del migdia, moment en què, en els jardins, un grup de cinc acordionistes del Pirineu, en què hi havia la presència de l'històric «Roviretes» al flabiol i al tamborí, ens delectaren amb un seguit de melodies que els més grans enyoraven i els més joves van escoltar amb vertader plaer. Mentrestant, un vermut amb patates, gràcies a la col.laboració de les firmes «Cinzano» i «Patates Vilafranca», ens era servit per unes dames que es brindaren a col.laborar a la festa.
Després del dinar, i segons el programa establert, es procedí al sorteig públic dels grups per a l'ordre d'actuació. Una vegada finalitzada la demostració de tots els participants, mentre el jurat deliberava, l'Agrupació Teatral i Dansaire «Castell Sarroca», de Sant Martí, ens oferí un seguit de danses catalanes que va merèixer l'aprovació unànime dels assistents. A l'hora del repartiment de premis, també hi va haver una placa recordatòria per a aquesta Agrupació, on s'agraïa la seva col.laboració.
Els nervis eren a flor de pell mentre s'esperava el veredicte, el fred del capvespre començava a notar-se, però finalment s'arribà al lliurament de premis, acte en què hi havia l'alcalde de Vilafranca, Joan Aguado, la representació

El grup Clau de Lleida va fer la millor interpretació d'una peça recuperada.

Els Grallers de Castelldefels també van guanyar un premi, el que era dedicat a la millor peça tradicional, en aquest cas compartit amb els Grallers de Vilafranca -Colla de Mar-

El premi a la millor peça de nova creació també va tenir dos grups com a guanyadors, i tots dos són de Vilafranca. El guardó va reconèixer la interpretació tant del grup Els Vernets (a la fotografia de dalt)) com del grup L'Atzavara (a la fotografia de sota).

per part de la Generalitat, formada pel senyor Anguela i per Josep Albà, el president del Patronat dels Castellers de Vilafranca, Josep Just i els membres de la Comissió de Cultura de la colla, Joan Bosch i Manel Martín. El lliurament fou presentat i coordinat pel nostre col.laborador Gualbert Carrasco.

Finalment, per cloure l'acte, la petita orquetra, La Portàtil FM, ens presentà un ventall de danses ballades que van fer participar la gent, una vegada traslladats, tots plegats, a una de les estances interiors de Cal Figarot, per causa del fred que feia de debò en aquells moments. Ningú no es va cansar de ballar fins ben entrada la nit.

Així doncs, caldria remarcar l'extensa participació del públic assistent a tots els actes i la meravellosa actuació dels grups participants al Primer Concurs de Gralles, i també cal donar les gràcies a la meteorologia que, malgrat el fred, tot i que érem a cinc de novembre, va permetre que es pogués gaudir d'una gran vetllada que ja ha fet història i que esperem poder repetir a Cal Figarot en alguna altra edició. Felicitats a tots els guanyadors; ah! i que Sant Fèlix hi faci més.

Mossèn

AQUEST ESTIU, PAI-PAI O PISCINA?

JEAN DESJOYAUX
1er. fabricant europeu

Fàcil d'instal.lar (1 setmana) les piscines **JEAN DESJOYAUX** estan fabricades amb panels encofrats de fibra de vidre, que es reomplen amb ferro i formigó. Resistents, indeformables. 10 anys de garantia total.

- Mides estàndard 4×8, 5×10 i 6×12. Hi ha altres tipus de formats i mides.
- Sistema de depuració monobloc integrat amb l'escala i sense desguassos.
- Assessorament i pressupostos sense compromís.

Ferreteria BADIA
C/ Clascar, 12
Telèfon 890 17 04
Vilafranca del Penedès

Es va fer el cim del Montagut

El dia 7 d'octubre passat, a les 10 del matí, va sortir de davant de Cal Figarot l'expedició formada per la canalla de la colla, amb l'intent de carregar i descarregar el cim del Montagut.

Tres cotxes van caldre per transportar tots els components i la càrrega fins al camp base, que es va instal.lar al llac artificial que hi ha sota el pic del Formigosa, i molt a prop del nostre objectiu.

El dia es va presentar gris, ventós i bastant fred, però per als expedicionaris aquesta climatologia no els va ser cap obstacle.

Només baixar del cotxe, hi va haver una fugida general al primer bosc que es va trobar perquè, com que era l'època dels bolets, hi havia com un desesper per trobar-ne. Es va poder observar que la canalla de la colla són uns autèntics boletaires; cal destacar, però, que al llarg del dia es varen consagrar com uns experts el Cisco, el Pere de Sant Quintí i el Jordi Bustos.

Una vegada superat el «mono» dels bolets, vàrem poder començar l'excursió cap al cim, tot seguint un camí que va des del llac fins a l'església del Montagut, que es troba sota mateix del pic.

Una vegada vam ser a l'església, els expedicionaris la vam explorar de cap a peus, fins i tot per sobre la teulada!

Seguidament es va atacar el pic i ens vam enfilar amunt d'allò més ràpidament, fins i tot massa per als més grans (pregunteu-li-ho al Mestres).

L'arribada a dalt del pic va ser celebrada aixecant set pilars de dos (aquesta canalla ho porten a la sang!).

Després d'una estona gaudint de l'esplèndida vista, vàrem tornar cap al camp base a dinar.

Entrepans de pernil, botifarra i truita, i meló per postres, ens van donar l'energia suficient per passar el fred.

A la tarda, i gràcies a l'arribada de l'Àlex, el Jordi Carbonell, i el Fèlix Balañà, es va muntar un joc de pistes per la zona, que va tenir força èxit per part de la concurrència. Aquest va acabar amb una gran guerra de boles de farina de Cal Mir.

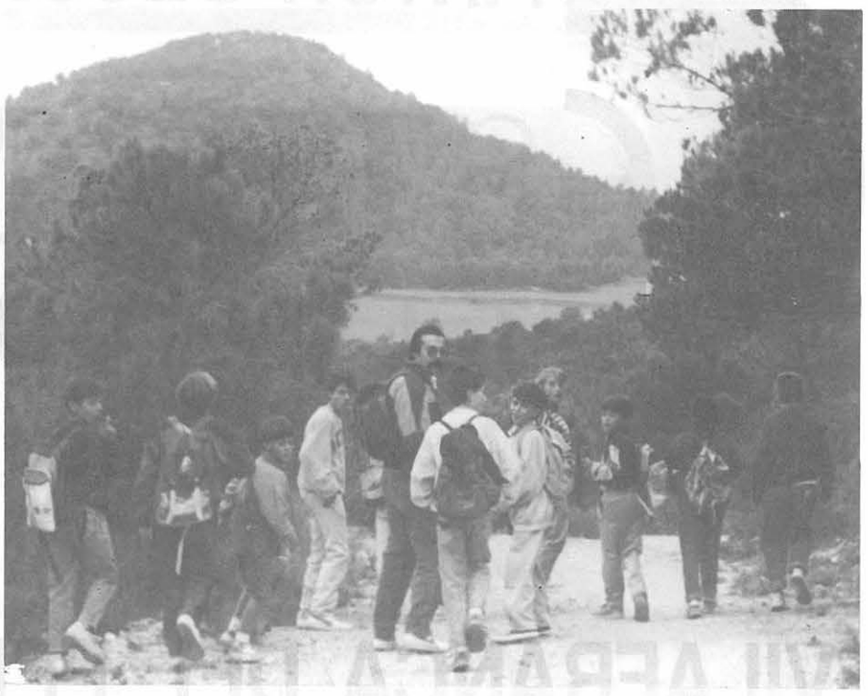
A les cinc de la tarda, l'expedició va desmuntar el camp base i va tornar cap a casa.

Pel que tinc entès, els mateixos expedicionaris ja han demanat un permís per poder atacar la pròxima primavera un altre pic de la comarca.

Lluís

Formaven l'expedició el Xavier Raventós, el Cisco, el Fernando, l'Antonio, el Juanito, la Marta, el Micky, el Melilla petit, el Ton Grau, el Jaume Grau, el Masó Jr. el Pere de Sant Quintí, el Jordi Bustos i el fill del Mestres.

Abans de pujar al cim del Montagut, el Mestres encara es veia en cor de «controlar» l'expedició des de dins el grup. Un cop dalt ja no surt ni a la foto

Sopar de dones

A la seu social dels Castellers de Vilafranca, el dia 11 de novembre es va celebrar un acte que ni els més «progres» de la colla l'havien somiat: **un sopar de dones de castellers.**

Aquesta idea va sortir a la sobretaula d'un sopar de treball dels components de la Comissió de Festes. A aquests nois, amb la feina feta i la panxa plena, els surten unes idees que poden revolucionar la mentalitat masclista de la colla.

Amb la col.laboració dels mitjans informatius vilafranquins, l'acte va ser divulgat als quatre vents, i va trobar el ressò que esperaven els organitzadors.

Un total de trenta-vuit dones es van apuntar a aquest primer sopar de dones de castellers.

Pels volts de dos quarts de deu del vespre del dia assenyalat, es va demanar amb molta amabilitat als castellers que passaven l'estona a Cal Figarot que escampessin la boira, ja que anaven arribant les «comensales» i el local era per a elles. Tan sols els esforçats cuiners i cambrers improvisats hi van tenir cabuda -fins que l'àpat va ser a punt i les taules parades-; després, «a la rue», cap a casa o a sopar on en podien trobar.

Del sopar, tan sols en podem tenir constància per boca d'elles. Per poder copsar l'ambient hem tingut una petita xerrada amb la Pietat «dels Castells», que es quedà com a responsable del bon ordre i concert de l'àpat.

La Pietat ens explica que es van «endrapar» sense compliments un bon entremès i pa amb tomàquet, acompanyat de carn i botifarra, tot regat amb un bon cava. Les postres, el cafè i la copa van acabar de posar a to les «comensales».

No hi podia faltar un brindis, es va fer per la Colla i pel ferm propòsit de repetir la trobada durant la propera temporada, ja que es creu que, atès l'èxit d'aquesta primera edició, es més que probable que hi hagi una assistència massiva.

Un animat ball, al so de la música més moderna, va durar fins més o menys la una de la nit.

Per arrodonir la sortida, m'agafen quasi totes la directa i marxen cap un «pub» dels més anomenats de la nostra vila. La sorpresa, la van tenir en assabentar-se que s'havien de pagar mil pessetones per entrar. Reunides en junta, nomenen la Pietat com a portaveu, i «a regatejar s'ha dit». Aconsegueixen un descompte important, entren i es fan les mestresses de la pista de ball. Tot remenant l'esquelet, passen les hores fins que es comença a presentar algun dels marits per afegir-se a la festa; el que van aconseguir és trencar el ritme, i tots cap a dormir.

El Xafarder

PINTOR-DECORADOR
ESTRANY ,S.C.P.
Tel. 890 06 21
Gral. Valles, 21, 2
VILAFRANCA DEL PENEDÈS

Si em passa algú al davant...

Eren les deu del matí d'un diumenge d'octubre i a cal Figarot hi havia molt de moviment. En principi, això sembla ben normal, però si diem que no n'hi havia ni un vestit de casteller, ja no ho és tant. Els uns, tan equipats com el «Perico», d'altres, amb un estil i una vestimenta d'allò més «free» i «heavy». Tant se val, el cas és que tots volíem arribar a Font-rubí amb bicicleta, i per fer-ho només ens faltaven ganes de pedalar.

Dit i fet. Ben conduïts, emparats guiats i protegits pel nostre capità -això sí, després d'un concloent i amenaçador «si em passa algú a davant... giro cua i me'n torno»- anàvem passant els darrers carrers de la vila fins arribar a enfilar la carretera de Guardiola.

La tranquil.litat era absoluta i se seguia fidelment i plàcida la consigna del Mènec: ningú no gosava de passar una roda per davant del seu nas. El grup s'anava estirant -érem uns quaranta- i, mentre un la feia petar amb el del costat, l'altra se les tenia amb els companys que ens seguien amb cotxe, i algun altre no va arribar ni a les Cabanyes amb la seva 'màquina' (suposeu-vos el perquè, mal m'està el dir-ho).

A Vilobí va haver-hi alguna altra deserció -potser la farra del dissabte, la ressaca crònica o aquells quilets de més que en moments precisos es deixen sentir i aixafen la guitarra?-, i a Guardiola el personal ja n'estava una mica tip, de fer de comparsa. De mica en mica, el neguit s'anava apoderant de les cames d'uns quants, cosa que va provocar una desbandada general pocs centenars de metres després, sota la resignació del nostre cap de colla, talment una ànima en pena en aquells difícils moments.

Més bé o més malament, més ràpidament o més lentament, cadascú va anar arribant al cim: Font-rubí. Una vegada fet el reagrupament, la baixada va ser un plaer. A Sant Martí ens vam tornar a ajuntar, i d'aquí a l'entrada de la vila, on hi va haver l'esprint final de rigor fins al davant de Cal Figarot. Allí ens esperava el pa amb tomàquet i la carn escalivada.

Tot va ser arribar i moldre, ja que els de la Comissió de Festes havien treballat de valent al costat de les brases i preparant les taules. Abans, però, es van tirar les fotos de costum al pati.

Com a dades per a la història, esmentarem que el més petit tenia nou anys i el més gran, seixanta-cinc. L'organització, de primera, i esperem que aquest any ho repetim.

La pastilla del fre

riba esquerra del Sena

Si em passa algú al davant...

Un concorregut pilot va participar en aquesta volta «ciclo-castellera» a Font-rubí. I després del copiós esmorzar que va haver-hi al final, és probable que aquest any encara sigui més nombrós -bé val la pena suar un xic, i després es pot recuperar el que s'ha perdut.

A cau d'orella

Ja tenim una altra Festa de la Colla; com sempre, molt ben organitzada. Cal felicitar, un cop més, la Comissió de Festes pel seu treball anònim i esforçat. Però, si més no, caldria fer alguna innovació: Boana i els teus Conguitos! per la festa del proper any seria agradable veure algun canvi o sorpresa que trenqui la rutina de la nostra tradicional diada.

L'acte més simpàtic de la nostra festa anual, el van protagonitzar els més xics de la colla. Ens van sorprendre amb la concessió d'uns premis especials a alguns companys que, pel seu carisme i dedicació a la mainada, es mereixien aquesta distinció. Els premis van ser molt ben rebuts i llargament aplaudits. Apreneu-ne, ganàpies!

Continuant amb la Festa de la Colla, el «Mènec» va cedir l'honor de tallar l'esplèndid pastís a una parella de nuvis que van retardar el seu viatge de noces per ser entre nosaltres al dinar de germanor. La tallada del pastís es va haver de repetir, tot esperant que el Petrus carregués la màquina de fotografiar: parella, que tingueu una llarga i fructífera vida de casats!

Deixem la Festa de la Colla i parlem de gralles. Recony quin èxit, el concurs organitzat per la Comissió de Cultura! Cal Figarot va quedar tot el dia atapeït de gent. Jo em pregunto: què hauria passat si la participació hagués estat doblada o triplicada? On s'hauria posat la gent?

Quan s'organitza un berenar, s'ha de tenir en compte l'hora en què ha dinat la gent, ja que per esperar fins a les vuit de la tarda (havent dinat a la una), hi ha un pendent que déu n'hi do. Senyors de la Junta, no sigueu «garrapus» i no estalvieu alguns durets a l'hora d'atipar la Colla!

La millor actuació de la temporada passada, fora de la nostra vila, la vàrem fer a Terrassa. Un dia rodó. Tan sols ens va aixafar la festa el doble «pinxasso» d'un dels autocars durant el viatge de retorn. Sort en va tenir el xofer, i tots, de la col.laboració dels especialistes de la colla, a l'hora de canviar rodes, ans al contrari, el dinar, ens l'hauríem menjat per sopar.

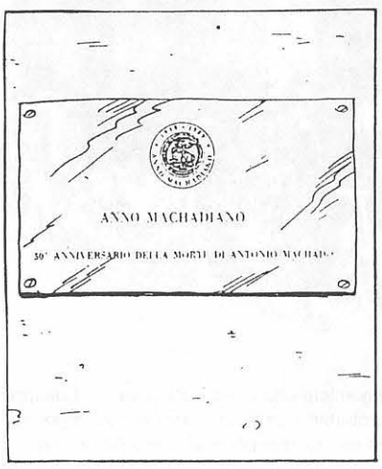
Qui diu que va ser el primer intent?

Els nostres espies particulars han descobert que, contràriament al que s'havia assegurat, aquest no ha estat el primer intent de torre de nou de la història. A la foto apareix la que, en realitat, va ser la primera vegada que es va tirar i, com es pot comprovar, l'intent va anar si fa o no fa igual que el nostre. Però, sabríeu indicar quina és la plaça que serveix de marc de fons a l'intent? Entre els qui ho encertin, sortejarem un parell de subscripcions al nostre butlletí, un viatge a la població on és aquesta plaça i «lo que convingui».

El clixé de la fotografia del **3 de 9** que publiquem a la pàgina 16 ha estat cedit gentilment per **«Caixa Penedès»**.

L'Alfonso i els castells

CARNS R. VIVES

Ponent, 12

☎ 890 45 59

08720 Vilafranca del Penedès

VILAMOTOR, S. A.

CONCESSIONARI

RENAULT

Vehículos Industriales

Sarriera, 60 - 64 - Apartat 188

Tels. 890 45 00 - 890 43 54

08720 VILAFRANCA DEL PENEDES / Barna.

Més sobre la torre de nou

La torre de nou va aixecar una expectacióque es va veure ben reflectida a la plaça. En l'aspecte teòric, el castell també ha provocat molts comentaris, centrats en la seva estructura i en el fet de si és possible de fer-lo o no. És molt probable que tot plegat sigui així perquè no n'existeixen precedents i, només per això, pensem que val la pena d'iniciar aquest nou camí. A banda de l'extens article de J. Galofré que publiquem en aquest número, els de la redacció de «El Figarot» creiem que és bo de reflectir en les pàgines del nostre butlletí totes les opinions que, amb arguments seriosos, han jutjat l'intent del dia de Tots Sants. Aquest és el cas dels dos articles que vénen tot seguit, signats per Joaquim Beseran al «Diari de Terrassa», i que van aparèixer abans i després d'haver tirat el castell. Val la pena de llegir-los atentament i de tenir en compte les conclusions.

Sobre el dos de nou I

Volem aprofitar aquesta setmana per a comentar l'anunciat intent d'aquest castell, ja que l'actuació de Santa Úrsula ens ocuparà la propera crònica. Comencem fent una mica d'història, de fet molt curta. La primera vegada que es sentí parlar de la Torre de Nou amb folre i manilles fou l'any 1988, quan la Colla Jove Xiquets de Valls, després de descarregar onze torres de vuit durant la temporada, plantejà intentar-la per Santa Úrsula, intent que no arribà a produir-se.

Ara són els Castellers de Vilafranca els qui volen intentar aquest castell en la seva Diada, el proper 1 de novembre. Personalment crec que és gairebé impossible que tingui èxit, no només per l'envergadura del castell i el fet que els Castellers de Vilafranca només hagin descarregat una Torre de vuit aquesta temporada, sinó senzillament pel fet que és gairebé impossible i inabastable la construcció d'aquest castell.

Aquesta estructura mai no ha estat intentada, ni en el segle XIX, època de les màximes construccions castelleres, i això respon a un fet: les manilles. L'únic castell que no ha utilitzat mai manilles és el pilar de vuit, això no és casualitat, sinó que respon al fet que és factible reduir la pinya del pilar a vuit persones i, per tant, només cal col.locar nou persones a terços; ara bé, considero que per tenir unes manilles de torre plenament funcionals, necessitem un mínim de 33 persones a terços (no dic que no es pugui intentar amb menys, però això reduiria considerablement les possibilitats d'èxit), si tenim en compte que per cada persona a manilles en necessitem unes quantes en el folre, i per cada una en el folre unes quantes en la pinya, el nombre total de persones que necessitem per a construir el castell està fora de l'abast de qualsevol colla, actual o del segle passat. Per molt que els Castellers de Vilafranca comptin amb els Xiquets de Reus i els Castellers de Terrassa, difícilment aconseguiran la gent necessària; si el que fan es situar menys persones en les manilles, molt difícilment s'aguantarà el castell. Els vilafranquins tenen un bon problema entre mans.

Joaquim Besaran

(20-10-89)

Sobre el dos de nou II

Comentàvem en aquesta crònica, fa un parell de setmanes, la intenció del Castellers de Vilafranca d'intentar el 2 de 9 amb folre i manilles en la seva diada, del dia 1 de novembre. Bé, tal com estava anunciat l'intent es produí, i crec que mereix un acurat comentari.

Dèiem en la crònica dedicada a aquest castell, que unes manilles plenament funcionals de 2 de 9 requerien un mínim de 31 persones més els terços (això teòricament, a la pràctica n'hi hauria prou amb 25, gràcies a aspectes tècnics que no comentarem ara), cosa que feia impossible el castell, ja que reduint aquest nombre de persones les manilles només serveixen per a fer bonic.

La intenció anunciada dels Castellers de Vilafranca era posar vuit persones a les manilles (primeres, vents i les corresponents segones), finalment n'hi posaren 12, afegint uns necessaris laterals agulla. Observant aquesta disposició de les mans, veiem que es concentraren a ajudar els quarts, deixant completament de banda un molt necessari suport als terços, que quedaren en pitjor posició que en un castell folrat, sense mans de suport i envoltats per les manilles, fou per aquí que petà l'invent.

La cosa no acaba aquí, unes manilles poc travades i un folre massa reduït no van poder evitar un excessiu moviment del castell; cal dir, però, que la gent del tronc va aconseguir dominar molt bé fins a l'inici de la pujada dels nanos, quan el castell va caure.

Remarquem, per la banda positiva, el mateix fet de l'intent del castell, com a camí (potser equivocat) de superació de l'actual moment d'estancament dels castells un cop assolit el 3 de 9. Per una altra banda, el magnífic treball de la gent del tronc, que va saber defensar molt bé el castell, i diu molt a favor de l'alt nivell dels vilafranquins, de tal manera que una torre de vuit neta (castell que fou realitzat el segle XIX) crec que tindria bones possibilitats, i sempre és un primer pas vers la Torre de Nou amb folre, castell que, almenys teòricament, sí que és possible.

Joaquim Beseran
(8-11-89)

Poesies

Primer intent de torre de nou

Torre de nou! Voleu més gran follia?
Torre de nou! Sí!, sí!, de nou!, de nou!
Vençuts ja el tres i el quatre, qui diu prou?
I es fa l'intent d'obrir una nova via.

Pinya, folre i manilles, valga'm Déu!,
quin fonament on assentar la torre,
i això no és tot, que avui bé cal recórrer
a tots els sants, ep!, si és que no us sap greu.

I amunt!, amunt!, amunt! se'n va la torre:
Ja s'han posat els dosos al seu lloc,
mes ai!, qui li ha ventat un cop de roc
amb tant d'encert que el somni se'ns ensorra?

Antoni Massanell i Esclassans
1 de novembre de 1989

Primer intent de torre de nou
(segona versió)

El darrer pètal de la margarida
ja em diu quina és, avui, la vostra sort:
el camí que heu emprès, buscant més vida,
capgirant-se us ha dut a la dissort.

Cal reconèixer que la vostra empresa
no era gens fàcil, que era el primer cop
que s'intentava una tan gran proesa
al llarg del temps... talment un altre Job

Us cal ser pacients, mes jo diria
que per poc temps tenint en compte el punt
assolit per la torre... Prou ve el dia
que l'últim pètal serà un «sí» rotund.

Antoni Massanell i Esclassans
4 de novembre de 1989

PINTURES
JANER
VILAFRANCA DEL PENEDÈS

EXPERIÈNCIA DE MÉS DE TRENTA ANYS
PRODUCTES D'ALTA QUALITAT
PREUS COMPETITIUS

BELLES ARTS
PINTURA DE DECORACIÓ
PAPERS PINTATS
SURO
BRICOLATGE
PRODUCTES QUÍMICS
PINTURA DE CARROSSERIA
MAQUINÀRIA PER A TALLER

Pl. Anselm Clavé, 5 - Tels. (93) 892 04 11-892 26 46
MAGATZEM: C/. Melió, s/n. - Tel. (93) 890 13 02
08720 VILAFRANCA DEL PENEDÈS (Barcelona)

VENDA AL MAJOR I DISTRIBUCIÓ PEL PENEDÈS I GARRAF

Dia 29 abril 1990

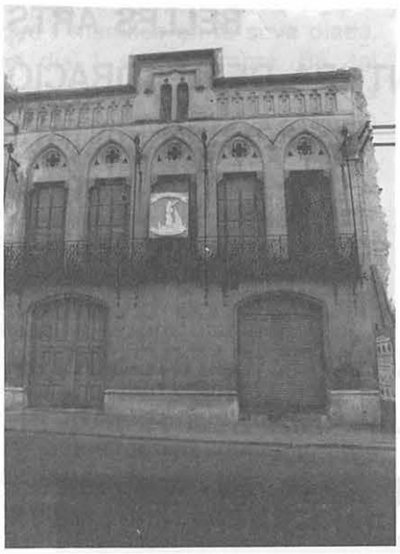
Sisena
cursa correverdura

Prepareu-vos per a la cursa de tot tipus de vehicles amb rodes i sense motor.
Grans premis!

Participeu-hi!!

Una bona notícia

El mes de febrer passat vam rebre de la Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, la quantitat de 2.750.000 pessetes, com a subvenció de les obres fetes a Cal Figarot en el decurs del 1989. S'agraeix aquesta aportació, igual que les d'anys anteriors, ja que ens dóna ànims per continuar la tasca de remodelació i restauració de la nostra seu social.

PODIUM
ESPORTS

Avgda. Tarragona, 58 - Tel. 890 21 93
La Parellada, 53 - Tel. 892 22 33
Ateneu, 9 - Tel. 817 00 94
08720 VILAFRANCA DEL PENEDÈS

CAMPING - TROFEUS - ESBARJO
FUTBOL - HOQUEI

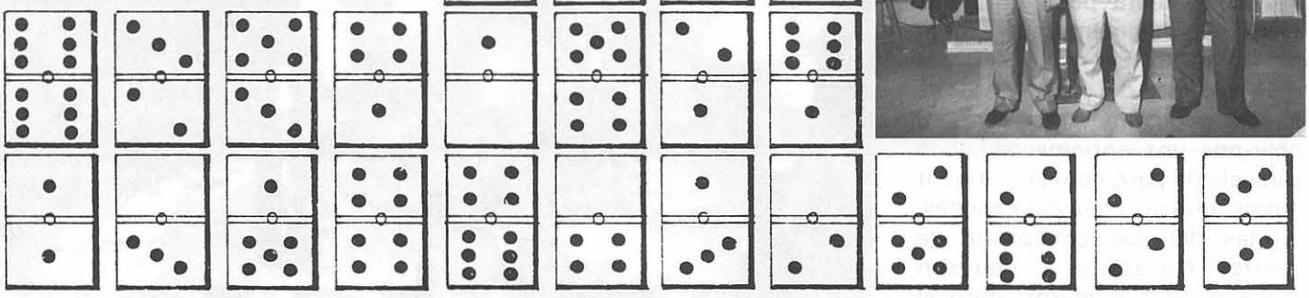
I ara a la nova direcció
Ateneu, 9
i trobaràs tot el que vulguis
en el món del ciclisme.
Les primeres marques en
MOUNTAIN - BIKE - ALPINE-STARS
MARIN - MBK - MS. RACING - MUDDY FOX
PEUGEOT - SCOTT - WHEELER.

G. Cascales i J. Estrany s'enduen el III Torneig de Dòmino

2.ons classificats
Francisco Moreno
Santi Díaz

1.ers classificats
Gregori Cascales
Josep Estrany

3.ers classificats
Antoni Miró
Josep López

Dos dels organitzadors
i el secretari de la Colla

Tots els participants en la
jornada de lliurament de trofeus

De mica en mica s'omple la pica

Que serveixi aquest espai per a ressaltar i agrair la tasca d'unes persones que, setmana darrera setmana, des de l'any 1983, organitzen el sorteig pro-obres de Cal Figarot. Els qui surten a la fotografia són una petita representació de tots els qui col.laboren en la feixuga tasca de fer calerets. Ànims per a tots, que de ciment i totxanes, ja pocs en queden per posar!

PER MOLTS ANYS - No sabem si deu són molts o pocs números, però si que us assegurem que en són prou per engrescar-se a fer una celebració, tal com Déu mana. I aquí ens teniu als «habituals» de «El Figarot» posant a prova la bufera per apagar les espelmes commemoratives d'aquesta gesta. Els qui suen cada gota de tinta del nostre butlletí, aquest cop vam «treballar» per polir-nos uns entremesos i una sarsuela de peix, convenientment regats amb vi i cava del Penedès, a més del suculent pastís de postres. No sabem si deu són molts o pocs números, però sí que sabem que muntant celebracions com aquesta de tant en tant, són de més bon portar.

AUTO·ESCOLA VILAFRANCA

PERMISOS DE CONDUIR:

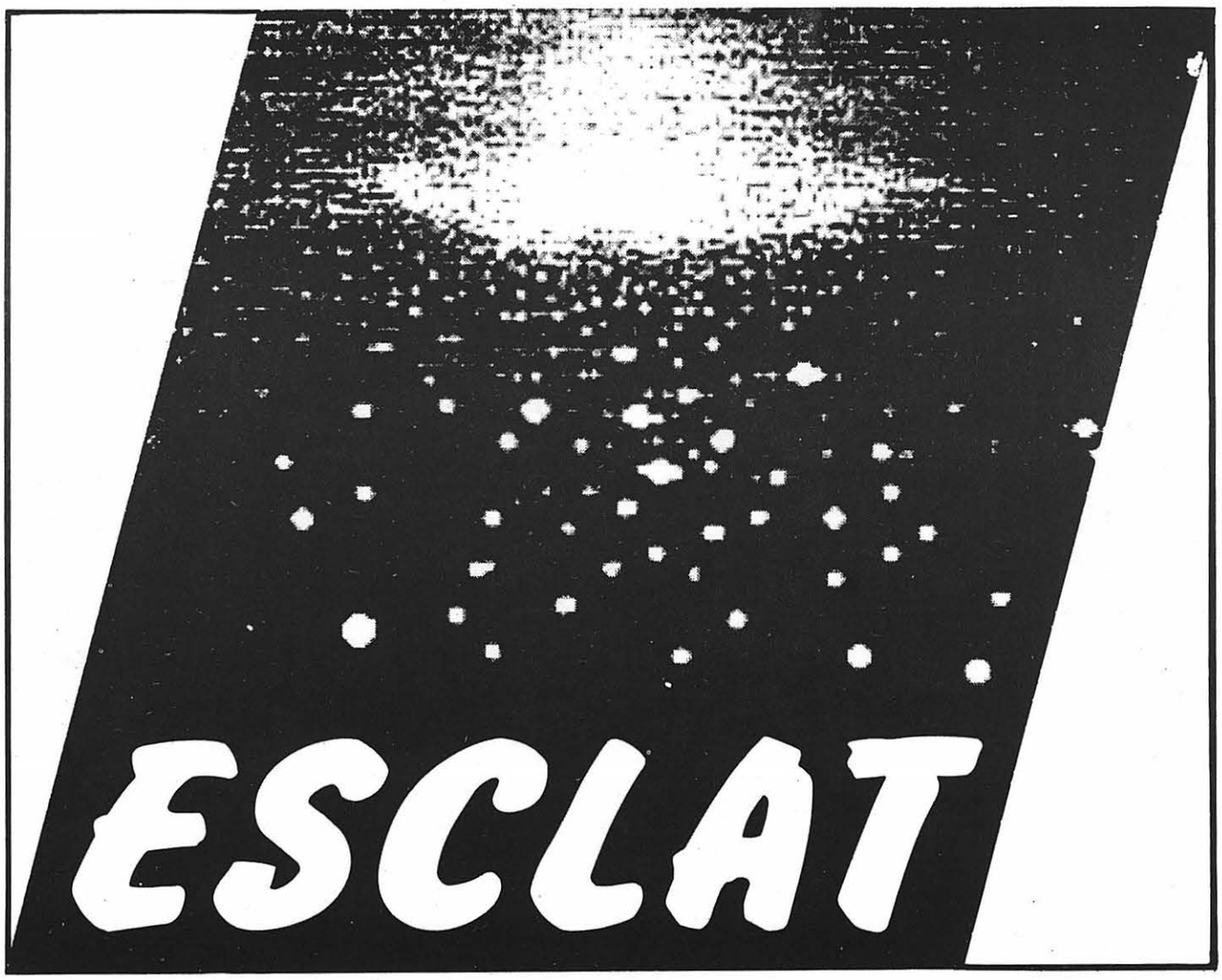
Moto: A1, A2 - Cotxe: B1, B2 - **AUTOCAR:** C2-D

AUTO ESCOLA VILAFRANCA, S. L.

Migdia, 31 - 1.er A

Tel. 817 07 74 - Vilafranca del Penedès

VILAFRANCA

HIPERMERCAT

El Centre Comercial del Penedès

PAGA EXTRA CADA MES A CAIXA PENEDÈS.

Ara, encara pot guanyar una PAGA EXTRA cada mes.
Només cal tenir domiciliada la nòmina o la pensió a CAIXA PENEDÈS.
Passi per la seva oficina, reculli la seva butlleta personal "PAGA EXTRA" i sort! Entrarà automàticament en tots els sorteigs mensuals de l'any 1990. Cada mes premiem amb 10 "PAGUES EXTRES".

I, a més, pot fer realitat el seu viatge desitjat a qualsevol d'aquestes ciutats: Paris, Londres, Estambul, Lisboa, Viena, Brussel.les, Amsterdam, Roma, Atenes, Munic.

Vingui a CAIXA PENEDÈS i cobri doble cada mes.

COUNTERFORT

Caixa Penedès